SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje $2.50
Kanadoje ir Lietuvoj $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoje ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 85 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No.34 So. Boston, Mass., Rugpiučio (August) 20 d., 1925 m. Metai XII

Baisiausia šeimynos tragedija!

Moteris nušovė vyrą ir vaikus sužeidė.

Automobilio užgauta moteris nušovė savo vyrą, peršovė ir dukterį ir paskui pati pasidarė sau galą.

Nesijausdama gerai dėl automobilio akcidento ir dėl savo sunaus nevseikatos, Mrs. Mary E. Curtis, savo namuose, prie 10 Maxfield str., West Roxbury, nušovė savo vyrą, sunkiai peršovė sunų ir dukterį ir paskui pati nusižudė. Tragedija atsitiko rugpiučio 13 d., ryte.

Tėvas, George H. Curtis ir sunus, 20 metų amžiaus, užpulti lovoje. Duktė Marjorie, septynerių metų, užpulta vanoje. Kita duktė, 18 metų, tuom tarpu buvo užsidarius ant trečių lubų savo miegamajam ir laukė, kol šaudymas sustojo. Paskui ji drebėdama nulipo žemyn ir rado motiną ir tėvą nebegyvus, o broliuką ir sesutę mirštančius.

Policija atrado moters parašytus septynis laiškus, kurie buvo adresuoti jos giminėms, ir notą adresuota "To Whom It May Concern", kurioje jis sako: "I did this, and now we are all in peace. Mary Edith Curtis". (Aš tą padariau ir dabar mes visi esam ramųs.) Manoma, kad ji visą naktį rašė atsisveikinimo laiškus.

Vos išsisaugojo ir didesnioji.

Kaip šešios ryte didesnioji duktė, kuri dar miegojo ant trečių lubų, išgirdo motinos balsą:

"Oh, Darata, ateik į apačią tuojau."

"Gerai, mama, aš tuojau apsitaisysiu ir ateisiu", — atsiliepė duktė.

Bet motina nebegalėjo laukti, kol duktė ateis; ji pradėjo šaudyti. Darata persigando ir laukė savo kambaryje, kol šaudymas liovės.

Kiekvienas šuvis, kuri moteris paleido, pataikė. Ji šovė tik po vieną kartą į kiekvieną. Viena kulka dar paliko revolveryje.

Apie pora savaičių atgal ji turėjo nelaimę; automobilis ją sunkiai užgavo ir ji nebegalėjo valdyti rankos. Dėl to ji nervavosi ir krimtosi, kas ją ir privedė prie tos baisios tragedijos.

Naujas išradimas.

Dr. Earl Mueller, Phisical Research Bureau žmogus, paskelbė, jog jam pavyko išrasti priemonė, kurios pagelba galima bile kokį metalą supiaustyti taip plonai, kad galima per jį žiurėti, tarytum per stiklą. Esą centimetro storio metalo šmotelį galima supiaustyti į milijoną dalelių išilgai ir tos lankstumą. Šis naujas išradimas daug pagelbėsiąs telefonams ir radio.

Kalinių sukilimas.

SALEM, Ore. Rugpiučio 12 d., po pietų, valstijos kalėjime buvo sukilę kaliniai. Du sargai ir vienas kalinys užmušti. Pašaukta milicija, bet kaliniai suspėjo įsilaužti į arsenalą ir pasigrobti ginklų. Trys kaliniai esą pabėgę.

Sovietai nužudė 60 žmonių.

PARYŽIUS, rugpiučio 16 d. Šešiasdešimts aristokratų, kurių tarpe buvo nemažai moterų ir mokytų vyrų, šiomis dienomis tapo nužudyti raudonos armijos žmogžudžių.

Prie žmogžudystės bolševikus privedęs vienas Kokozovas, kuris Paryžiuje pasakęs, kad esą vilties nuvertimui bolševikų rėžimo. Bolševikai to prisibijodami, ėmė žudyti visus caro laikais buvusius aristokratus, kurie dar buvo užsilikę Rusijoje. Esą žmonės buvę nužudyti be jokio teismo.

Nepamiršo ir mirdamas.

PITTSBURGH, Pa. Čionai vienas K. Jacobs, Pittsburgh & Lake Erie geležkelio prie Monongahela telegrafo operatorius, umai apsirgo ir mirė vietoj. Bet mirdamas jis dar suspėjo atsukti raudonus signalus, kurie sulaikė keletą traukinių ir taip išvengta baisios katasrofos. Velionio kunas rastas prie deskos.

Važiavo su mirusiu.

LAMONTE, MO. Čionai pasirodė vienas 17 metų jaunuolis esąs nepaprasto drąsumo, tai Everett Adams, kuris 30 mylių ir per miestą važiavo šale savęs pasisodinęs negyvą vyrą, kad paslėpti jį už miesto griovyje.

Rachmaninovo opera bus Amerikoj.

MASKVOS dailos teatro Muzikalės studijos kompanija yra pasirengusi šį rudenį atvažiuoti į Ameriką ir čionai statyti Rachmaninovo operą "Alejko", kuri esanti dar neužbaigta rašyti. Rusų artistai statysią ir kitas operas. Jų atvažiuoja 95. Pirmiausiai pasirodysią New Yorke ir Philadelphijoj.

Valdžia įsimaišė.

LONDONAS. Anglijos valdžia įsimaišė į audėjų streiką Yorkshire, kur streikuoja 200,000 operatorių Jau ketvirta savaitė kai jie vea streiką prieš numažinimą algų. Kompanija nori numažinti jų algas 8.7 nuošimčiais. Noima prieit prie streiko galo.

Rusų mainų koncesijos ratifikuota.

MASKVA, rugp. 13 d. Sovietų komisarų komitetas ratifikavo penkiosdešimts metų koncesiją eksploitacijos Lena aukso laukų ir geležies ir vario kasyklų Altuose ir Uraluose. Šis Sovietų valdžios leidimas svetimšaliams yra didžiausis. Anglo-Amerikos inžinieriai banys sulig sutarties pirmais metais pagaminti keturis šimtus pudų aukso iš Lena laukų i laike ketverių metų pastatys dirbtuves ir aprupins įrankiais mainus taip, kaip bus garantuojama bolševikų valdžiai išdirbti 44 nuošimčių vario, kuris buvo išdirbamas prieš karą.

30 sužeista.

MADRAS, Ispanija, rugp. 14 d. Trytdešimts žmonių sužeista, kai kurie ir labai sunkiai sužeisti, kuomet uliganai užpuolė ant nacionalio kongreso rėmėjų procesijos. Minia turėjo pagalių, akmenų, geležių ir tt. Septyni areštuoti.

Kraują parduoda, kad gauti šeimynai duonos.

MONTREAL. Kada čionai vienas darbininkas atėjo aštuntą kartą į ligoninę parduoti savo kraujo, tai daktarai atsisakė daugiau karujo iš jo pirkti, nes jis išrodė jau persilpnas kraują parduoti. Septynis kartus jis pardavęs po puskvortę savo kraujo ir kiekvieną kartą gavęs po 20 dolerių, kuriuos visada parnešęs savo šeimynai, kuri esanti alkana namuose. Ši kartą ligoninės daktaras atkreipė atidą į tą vargšą Family Welfare Asociacijos, kuri gal pagelbės jo šeimynai.

Lenkija rodo kariuomenę

VARŠUVA. Lenkijos armijos manevrai prasidėjo šio mėnesio 12 d. Lenkija matyti turi norą parodyti pasauliui savo militarizmą ir kariuomenės sugebumą pasauliui, nes turi pasikvietus įvairių šalių generolus pažiurėit jos karuomenės manevrus. Tarp kitų žiurėtojų yra ir generolas Gouraud, francuzas; generolas Ironsie, britas, ir generolas Grazioli, italas. Jungtinės Valstijos esamos reprezentuojamos leitenanto Colonel Richard T. KcKenney, kuris esti prie Amerikos ambasadoriaus Varšuvoje.

Ir vėl muštynės su klaniečiais.

FRAMINGHAM, Mass.' Rugpiučio 12 d. naktį buvo vėl didelės muštynės klaniečių su anti-klaniečiais. Keletas desėtkų žmonių sužeista. Ku Klux Klanai vartojo revolveriu, šautuvus ir ašarojančias bombas. Buvo vartojama plytos, geležis ir kitokį įrankiai susirėmime. Iš kalno policijos prisirengimas išvengė baisesnių pasekmių. Daug klaniečiai ir jų priešų tapo areštuota

Audra užmušė.

ČITA, Sibiras. Rugp. 13 d. du žmonės užmušti ir daugelis sužeista nepaprastai smarkios audros, kuri isautė šioj apielinkėje Tukstančiai akrų javų, daržovės ir daugelis sodnų Transbaikal istrikte audros sunaikinti. Krito sniegas ir ledai.

Mirties bausmė laikraštininkams.

MASKVA. Klerikalų valdžia Lietuvoje žiauriai persekioja opozicijos spaudą, bet Rusijos bolševikų valdžia dar aršiau tame pasižymi. Tik šiomis dienomis bolševikai išleido įstatymą, kuruom einant bus įkalinami trims metams arba miriop pasmerkiami laikraštininkai bei korespondentai, kurie išduos pasauliui ekonominį bei politinį teisingą Rusijos stovį. Esą, jei tik Sovietų valdžia nužiurės, kad tos žinios kenkia kraštui, tai korespondentui ir galas.

Karmelavos gaisras.

Liepos 27 d. Karmelavoj, Kauno apskr. ki lo gaisras. Sudegė 12 m. mergaitės, 5 gyvenami namai, apie 10 kluonų ir tvartų ir arklys. Gaisras kilo iš krautuvininko Karnausko daržinės, kurioje sudegė ir kalbamoji mergaitė. Spėjama, kad krautuvininkas papirosu per neatsargumą daržinę padegęs.

Konstitucijos diena.

BERLINAS. Rugpiučio 11 d. yra Vokietijos konstitucijos paminėjimui diena; ji švenčiama jau nuo 1919 m. Šiemet ją taip pat šventė. Komunistų fašistų deputatai nedalyvavo iškilmėse; mažai dalyvavo ir nacionalistų.

Streikas.

Liepos 21 d. sustreikavo dirbantieji prie Vilkaviškio tilto 108 darbininkai. Priežastis streiko sumažinimas darbo valandų ir nepakėlimas mokesnio valandai. Darbininkai dirbo dviem permainom: vieni dirbo 11 valandų dieną, kiti dirbo 10 valandų, į kurias įėjo nakties darbas. Paprastas darbininkas gavo į valandą 75 centus, tad į dieną uždirbdavo 8 lit. 25 centus; tą patį uždarbį turėjo ir dirbantieji naktį, nors vieną valandą dirbo mažiau. Darbo užėmėjas inžinierius Krasauskas sumanė nakties darbą su žiburiu panaikinti, duodamas dirbti dviem partijom po 9 valandas, gaunant po 75 centus į valandą. Darbininkai prašė pakelti mokesti arba pailginti darbo valandas. Tarp darbininkų ir darbdavio eina arši kova. Vartojama vienų ir kitų piktuoju visokios priemonės. Darbdavys pasisamdė kalinių. Jei ilgai nesusitaikys, skubųs darbai susitrukdys.

Argentina išvijo nuncijų.

BUENOS AIRES. Pradžioje šių metų Argentinos valdžia paskelbė, kad Vatikano pasiuntinys Argentinai yra nebepageidaujamas, nebe persona grata. Tačiau popiežius nesiskubino atšaukti savo nuncijų, turbut jis vis dar tikėjosi susitaikinti su Argentinos valdžia. Tik šiomis dienomis Vatikanas tai padarė — atšaukė savo pasiuntinį monsignorą Giovanni Beda Cardinale iš Argentinos. Taigi Argentinos ryšiai su Vatikanu jau visiškai yra trukę.

Nori apsivesti su pačios motina.

CAMBRIDGE, MASS. Vienas James W. Hartley prižadėjo savo mirštančiai pačiai apsivesti jos motiną tuojau po šermenių. Jis ir bando išlaikyti savo žodį, bet Mass. valstijos tiesos pastojo jam kelią; vienok jis pasiryžęs butinai apsivesti su mirusios jos pačios motina, kad ne šioj, tai kitoj valstijoj. Vyras esą mylįs tą moterį ir mylėjęs ją dar jo pačiai tebegyvenant. Vyras yra 30 metų amžiaus, o moteris, kurią jis nori vesti — 49 m

Dėl ko syrai sukilo.

PARYŽIUS. Esą syrų, Francijos pavergtų, sukilimas prieš Franciją paėjęs nuo Irako karaliaus Feisal. Iraka yra po Britanijos mandatu. Esą tas karalius pageiaująs, kad Syrija valdytųsi taip pat, kaip dabar valdos Iraka. Bet iš Turikjos gaunama žinių, kad Francijoj pavergtieji syria sukilę dėl umaus susirėmimo su aliejaus kompanijomis, kurių jie esą išnauojami

M. Petrausko koncertai.

(Nuo musų koresp.)

Komp. Miko Petrausko koncertai Lietuvoje eina labai pasekmingai, visur daro jaunuomenė ovacijas, kad Mikas Petrauskas net ir tokiosna mažuosna vietosna atvažiuoja su koncertais, kaip kad vietos, prie kurių susisiekimas sunkus, be geležinkelių. Didžiausias ovacijas kėlė Vabalninkuose. Atėjo delegacija Jaunimo Organizacijos su gėlėmis ir sveikinimo kalbomis ant scenos ir dekuojo kompozitoriui, kad tokių tolimų kampų neapleidžia ir kelia musų meną. Atnešti buvo du dideli ploštai gėlių, nuo draugijos "Svaja" ir nuo "Jaunimo organizacijos". Po koncertui susirinko apie hotelį, kur M. Petrauskas apsistojo, jaunuomenė ir prieš išlydint Kupiškin mer, gaitės jo automobilį apipynė gėlėmis. Su komp. Petrausku dalyvavo violoncelistas Pokrovskis ir pianistas Jokubėnas, Biržų kunigo sunus.

Komp. Mikas Petrauskas jau buvo likęs visai be pagelbininkų ir Linkuvoje ir Pasvaly pats vienas davė koncertą, net ir pianisto neturėdamas. Žmonės buvo jam užtai labai dėkingi, nes suviltais visgi nebuvo. M. Petrausko pianistas netikėtai telegrama buvo pašauktas namon, nes jo motina susirgo ir turėjo važiuot net Karaliaučiun. Dabar jau artistų kitos sąstatos. Pianistu akomponiatoriumi dabar važiuos prie komp. Petrausko Valsybinės Operos artistas p. Byra.

Mikas Petrauskas iš Linkuvos Pasvalyn atvažiavo 30 kilometru arkliu ir pataikė po dideliu lietum. Buvo visas šlapias. Betgi gyvai persiredė ir nuėjo tuojau pildyt žadėtą koncertą.

Kad ne komp. Petrauskas, tai mes provincijose dar gal negreit nei antraeilių artistų sulauktum. Patvara ir pasišventimas pasaulije visokeriopą turtą gamina.

Nori uždrausti klaniečiams mitingauti.

Daniel W. Harrington, The Law and Orer League, Inc. prezidentas, lankės pas gubernatorių Fuller ir prašė jo, kad jis uždraustų Ku Kluks Klanui laikyti susirinkimus Mass. valstijoje. Gubernatorius žadėjo atsiklausti apie tai Alfred E. Foote, Publikos apsaugos komisionieriaus.

Apsaugo žydus.

BUCHAREST, Rumunija. Rumunijos kabinetas paskelbė karo stovi Focsani srityje, tai rytų Rumunijoje, kad privedus prie galo anti-semitinę agitaciją, kuri ten buvo aštriai vedama. Esą nesusipratimas paėjęs nuo Trečiojo internacionalo.

Lakunai užsimušė.

ROMA, rugp. 14 d. Du armijos aviatoriai, leitenantas Sabato ir jo mechanikas šiandie tapo užmušti, kuomet jų orlaivis nukrito netoli Romos miesto. Orlaivis užsidegė, tad ir velioniai sunkiai apdenginti.

Pietai traukinyje.

CHICAGO, Ill. Valgyti traukinyje atseina gana brangiai, bet skelbiama buk gelžkelių kompanijos turinčios nuostolių, duodamos valgyti traukiniuose.

J. A. Blair, superintendentas Great Northern Railway valgomųjų vagonų, pareiškė, jog minėto gelžkelio kompanija praeitais metais davus 662,204 pietus ir ant kiekvieno valgio turėjusi 40 centų nuostolių.

Chicaga auga.

Chicaga turi jau virš trijų milionų gyventojų. Paskutiniais penkeriais metais Chicagos gyventojų skaičius pasidaugino 12 nuošimčių. Dabar Chicaga turi tik 25,000 gyventojų mažiau už Paryžiaus, kuris yar ketvirtas miestas pasaulyje savo didumu.

VOKIETIJA NEPRIIMA TAIKOS PAKTO

BERLYNAS, rugp., 17 d. Vokietija pasipriešino pasirašyti po patiektų šalių konferencijos paktu dėl to, kad ten yra įtrauktas perskyrimas, kuriuom duodama galios Francijai įeiti į Vokietijos žemę remiantis tam tikromis keturiomis priežastimis. Taipgi Vokietija atssako pasirašyti po Taikos paktu dar ir dėl to, kad Colgone distriktas nėra evokuotas. Esą kol Francija jo neevokuos, tol Vokietija negalėsianti pasirašyti Taikos paktą.

Visi į Lowellį nedėlioj.

Sandaros Centras rengia milžinišką pikniką subatoj ir nedėlioj, rugpiučio 22-23 d., D.L.K. Vytauto parke, Lowell, Mass. Visos apielinkės Sandariečiai ir jiems prijaučainti lietuviai širdingai prašomi dalyvauti šiame piknike. Programas bus labai įvairus ir įdomus.

A.L.T.S. REIKALAI

Sandariečių atydai.

Visos ALTS. kuopos Mass. valstijoje, dalyvaukime ALTS. Centro rengiamame milžiniškame išvaižavime Lakeview, Mass. šale Lowellio, kur yra rengiamas didžiausis piknikas, kur suvažiuos minios žmonių laiką smagiai praleisti D. L. K. Vytauto kliubo parke. Tenai mes Sandariečiai iš visų kuopų turime skaitlingai dalyvauti ir gražiai pasirodyt savo bendame veikime su Centro šiuom pikniko surengimu. Lowellio Sandariečiai pasižadėjo pasidarbuoti ir jie, be abejo, visi dirbs kaipo rengėjai, kurių pastangomis bus surengtas milžiniškas išvažiavimas. Centras rengia, tačiau Lowellio draugai daugiausiai prisidėjo prie rengimo darbų, tad kitose kolonijose prašomos nors skaitlingai pasirodyti šiame išvažiavime, kuris yra pirmas SANDAROS istorijoj kaipo Centro rengiamas piknikas.

Didelis programas.

Be galo didelis programas rengiamas iš gabiausių talentuotų spėkų solistų dainininkų ir dainininkių iš visos Mass. valstijos sukviestų. Dalyvauja pagarsėjusios musų žvaigždės dainininkės, p-lės Julytė Mitrikaitė, iš Worcesterio, R. ir O. Černiauskaitės, iš Lawrence, ir Kašetaitės iš Lowellio. Taipgi tenoras p. J. Bulskis, bostonietis, Gabijiečiai ir kiti menininkai.

Koncertinė programo dalis bus nedėlioj.

Koncertas ir kitokios programo dalys bus atlikta nedėlioje, Subatoje bus balius ir šokiai. Laiką bus galima labai smagiai praleisti ir daug pažinčių gauti su Mass. valstijoj gyvenančiais lietuviais. Susitiksime su pažįstamais iš Lietuvos ir giminėmis. Todelei vsi Sandariečiai Mass. ir kitų valstijų, prašomi dalyvauti rugpiučio 22 ir 23 dd. šiame piknike.

ALTS. Centro Valdyba.

"Piktpinigio" reikale.

Šiuomi kreipiuosi į visas Sandaros kuopas kviesdamas, kad visos kuopos pradėtumėte veikti "Piktpinigio" reikale. Lai nebuna nė vieno kuopos susirinkimo, išvažiavimo, draugiško vakarėlio, bei anei kokio susirinkimo, kur Sandariečiai dalyvauja, kuriame nesirastų "Piktpinigio" bankutė.

Jei kurios kuopos esate pražudžiusios bankutes ar raktukus, tai kreipkitės pas Politinio Iždo Sekretorių K. J. Paulauską, 327 E St., So. Boston, Mass. o gausite kitas.

Dirbkime, broliai ir sesės Sandariečai, visi. Nors po centą kitą sudėsime, o už metų laiko pamatysime, kad atlikome didelį darbą. Nežiurint, kad ir nedidelės sumos butų surinktos, siųskite į Politinį Iždą, kur už juos eis nuošimtis.

POLITINIO IŽDO REIKALE

Atsižvelgiant į padėtį Lietuvoje ir į musų pačių organizacijos reikalus, kviečiu visus Sandarietes ir Sandariečius šiais metais paremti Poltinį Iždą. Sandariečiai visi kaip vienas paskirti vienos dienos uždarbį, o visos kuopos padaryti po vieną parengimą Politiniui Iždui. Tai padarydami save nenuskriausime, o abelnai kaip savo organizacijai, taip ir pažangai Letuvoje įstatysime nesugriaunamą rumą.

S. K. Grišius,
P. Iždo pirmininkas.

BRISTOL, CONN.

Nepaprastas susirinkimas.

ALTS. 74 kp. šaukia nepaprastą susirinkimą rugpiučio 23 d., nedėlioj, kaip 12:30 val. vidurdienį, Lietuvių parke.

Gerbiami draugai, malonėkite visi susirinkti, nes yra daug visokių svarbių reikalų apkalbėjimui.

PITTSBURGH, PA.

Sandaros kuopų sąryšio piknikas.

Sandaros kuopų sąryšio piknikas pavyko gana gerai. Nor žmonių neperdaugiausiai a lankė, dėl to, kad tą dieną buvo net keturi lietuvių piknikai, bet kurie atvyko, tie linksminosi ir buvo pasitenkinę. Pavakariais sek. J. Virbickas pakvietė P. Pivariuną, žinomą chicagietį kalbėti. Kalbėtojas nurodė, kad Amerikos pažangioji visuomenė privalo neužmiršti savo krašto, kuriame yra gimus ir augus ir savo brolių Lietuvoje. Esą reikia jiems padėti kovoti pr kunigų priespaudą, reikia jiems padėti suvaryti kunigus atgal bažnyčias, kad Lietuvos žmonių gyvenimą pagerinus. Kalbėtojas kvietė padėti Valstiečiams Liaudininkams kovoti už žmonių laisvę ir teises.

Prakalai pasibaigus, J. Virbickas perskaitė žemiau sekančią rezoliuciją, kurią publika priėmė vienbalsiai. Taip pat parinkta ir aukų į Politinį Iždą. Aukavo sekančiai: G. Kella $25.00, P. Pivarunas $10.00; po $1: J. Virbickas, P. Pikšris, K. Kauspada, B. rGamba, A. Vainorius, J. Viktoravičia, J. Laukagalis; po 50 c. K. Buzis. Smulkių 25c. Viso surinkta $43.75. Pikniko pelnas taipgi bus paskirtas į Politinį Iždą. Pelno liksią nemažai. Vietos Sandariečiai žada ir toliau darbuotis, kad pagelbėjus Valstiečiams Liaudininkams Lietuvoje.

Sandarietis.

Užuojautos ir protesto rezoliucija.

Kadangi Lietuvos "Krikščionių demokratų" partija priėjo prie tokio neteisėtumo, kad laužo Lietuvos Valstybės Konstituciją, parleisdami įstatymą, uždraudžiant spaudą ir viešus susirinkimus ir įvedė mirties bausmę už eilinius politinius prasikaltimus ir pasipriešinusiems Seimo nariams Dr. Griniui, Ig. Lapinckui, ir K. Bieliniui už laužymą Konstitucijos ir varžymą, Lietuvos Liaudies teisių, tai dabar valdančioji partija su policijos pagelba išemtė iš Seimo posėdžių Lietuvai užsitarnavusius nuo jaunų dienų veikėjus. Taigi visa tai matydami, A. L. S. Sandaros kuopų sąryšis, Pittsburgh, Pa., kuris susideda iš 5 kuopų, laikytam viešiam piknike, kur dalyvavo Pittsburgho ir apielinkės lietuviai rugp. 9, 1925 m., Amšiejaus Farmoj, griežtai nutarė protestuot prieš išniekinimą Seimo atstovų ir paties Seimo autoriteto tokiu netiesotu pasielgimu Kr. dem. partijos. Taigi protestuojame prieš panaikinimą spaudos ir susirinkimų laisvės, ir įvedimą mirties bausmės už eilinius politinius prasikaltimus.

Reiškiame giliausios užuojautos Lietuvos Seimo atstovams, Dr. Griniui, Lapinckui, ir Bieliniui, kuriuos brutaline jėga policija išmetė iš Seimo posėdžių salės, ir kartu sveikiname juos už drąsų stojimą ginti Lietuvos Valstybės Konstitucijos ir Lietuvos žmonių teisių.

Pasižadame visomis išgalėmis remti moraliai ir medžiaginiai Lietuvos Valstiečius Liaudininkus, kurie drąsiai visu jiems galimu griežtumu kovoja prieš Kr. dem. žiaurią reakciją ir prieš pasikėsintojus ant Lietuvos žmonių laisvės ir pažangos, o mes visuomet busime su jumis ir visomis savo išgalėmis remsime jus kovoje už Laisvę ir tikrą Demokratiją.

Sąryšio komitetas:

A. Akelaitytė, J. Grigaliunas, A. Žemaitis, J. Virbickas.

Man prisimena knyga "Biblija Satyroje". Ten yra puiki karikatura, kuri vaizduoja: Kuomet Dievas viską sutvėrė septintoje dienoje, tai buvo diena pasilsio. Tada senis Jehovas atsisėdo prie stalo, "užsifundino" "skunerį Shlico", kojas užsidėjo ant stalo ir silsėjosi.

Bet kada lietuviai sutvėrė **Laisvą Lietuvą**, tai kunigas Purickis vietoj pasilsio pradėjo šmugeliauti.

Dėl kryželio...

Einu aną vakarą garsiaja Briadway. Žiuriu, sustoję burys vyrų, kurių tarpe matosi keletas mano pažįstamų ir draugų ir keletas klerikalų. Tarp jų visų eina didelis klegėsis ir jau ištolo galima patėmyti, kad vedamos diskusijos. Kada ėjau pro jų šalį, tai jie mane užkalbino ir aš staptelėjau pasiklausyti, kokioje temoje eina kalba.

— Na, tai apie ką, vyrai, kalbate? — užklausiau jų.

Vienas draugas atsikreipė į mane ir rodydamas į du maldingos išraiškos veidais vyruku sako:

— Nagi tariamės, kaip suraminti antai tuos nelaiminguosius, kuriuos patiko nelaimė.

— Tai toki nelaimė juos patiko? — klausiu jų.

— Nagi ar nežinai, juk **kryželis pabėgo iš jų organo "Darbininko"** antgalvio, — pabrėždamas aiškina draugas.

— Ne, ne tamsta, ne taip yra, kaip jis sako, — aiškina antras. Kryželį jie patys išvijo. Nes pereito trečiadienio popietyje, pas jų organo spaustuvės duris mačiau stovėjo burys ugnegesių su kirviais keltas policijantų. Už poros valandų vėliau buvo atspausdintas "Darbininkas" ir jau be kryželio. Iš to jau ganėtinai aišku, kad tai buvo su kryželiu atsisveikinimo ceremonija. Visi draugai garsiai nusijuokė.

— Ne tamista, vėl sako pirmasis draugas. — Ne taip yra, kaip jis čia nupasakojo. Tiesa, tą popietį, aš irgi mačiau ugnegesius su policijantais palei jų duris, bet tiesą reikia pasakyti, kad kryželis pats iš jų pabėgo, nes jei jie jį butų išviję, tai štai tie du nelaimingi butų ramųs, na o dabar jie eina to pabėgėlio ieškoti.

— Aš manau visai ką kitą — atsiliepė trečias draugas, kuris dirba prie vieno vietinio politiško laikraščio. — Čia, draugai, šis klausimas jau rišasi su politika. Tiesa, galima daleisti, kad tas kryželis ir galėjo pabėgti nuo jų, nes tame laikraštyje po tuom kryželiu budavo daugiau kalba apie bedievių reikalus, negu apie to kryželio. Tai yra galimas daiktas, kad jis nekaip jausdavosi ten buti. Bet aš esu daugiau linkęs manyti, kad jie ar su keno pagelba kaip čia buvo išsitarta, ar patys vieni savo jėgomis patys jį prašalino. Mat, drauga, turime nepamiršti, kad gyvename dvidešimtame šimtmetyje, kur jau bent kiek apstrynęs žmogus gera supranta, kad kryželiui vieta bažnyčioje ir ant davatkos komodės ir kaklo, o ne laikraščio antgalvyje, juk aišku, kad laikraščiui nei garbės, nei biznio jis nedaro. Tik tiek man stebėtina, kad to laikraščio redaktorius iki šiam laikui to nedasiprotėjo.

— Antra jo prašalinimo priežastis gali buti ir ta, — toliau sako draugas, — tai galimas daiktas, kad to laikraščio redaktorius nekaip pradėjo jaustis jį nuolatos matydamas prieš savo akis, nes nesenai Tennessee valstijoj advokatas Darrow garsiais žodžiais pasauliui pasakė, jog po kryžiaus priedanga yra paslėpta daug visokių nesąmonių.

— Trečia priežastis — vėl sako draugas, — gali buti tai ta, kad "Darbininko" redaktorius baisiai bijo Ku-Kluksų, kurie demonstruodami degina kryžius.

— O aš manau visai ką kitą, — atsiliepė ketvirtas draugas, kuris visą laiką tylėjo ir klausėsi kalbančių. — Aš manau, kad to kryželio prašalinimas, tai bus to komedijanto "Dzimdzio" darbas, kuris dirba to laikraščio redakcijoj. Greičiausiai jis visus prikalbino tą kryželį prašalinti ir tuomi automatiškai išvirė naują "Jovalą" šv. Juozapo sąjungininkams.

Ant to posakio draugai pradėjo skirstytis, o tie du žmogeliai sakė einą į priemiesčius kryželio ieškoti.

Girkalniškis.

Trupiniai.

Ne visi vagimis yra,
Ant kurių šunys loja;
Ne visi tie garbingi,
Kuriems kątutes ploja.

* * *

Kaip kišenė kada kiaura,
Kalbink Petrą, Joną, Laurą, —
Tu be centų, kas gi pais
O dalis be centų raiša.

* * *

Kartais mažas kunas
Didžią sielą dengia,
Žmogus mažiau šnekąs
Minčių grudus rengia.

Mažiukas puodukas,
Greit karštas tampa;
Žmogus neatsargus
Nusidega ranką.

* * *

Už pelną visko neskaityk,
Kas į kišenę ateina;
Už triusą visą pagrąžink,
Tuomet pamatysi kiek tau
Likusių atseina.

* * *

Tiktai dirbti, dirbti,
Be poilsio, linksmumo, žaismių
Dėl duonos, sielai nieko nepaskirti,
Tai reiškia gyventi, be laiko pasenti,
Siaurą taką minti,
kilties nepažinti.

* * *

Žmonės dašnai praranda
Savo geriausius daiktus,
"Laiko neturint" juos pataisyti,
O kitų "griekus" visados mato
Ir turi "laiko" juos suskaityti.

* * *

Nusimauk nuo galvos
Svetimą kepurę,
Nes visi į tavę
Su panieka žiuri.

* * *

Persergėtas žmogus
Pusiau apginkluotas;
Ne viens nubiednėjo
Keliant aukštas puotas.

J. A. Jokubaitis.

"SANDARA" DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

SANDARA ŠVIEČIA DARBININKUS IR GINA JŲ REIKALUS. LIETUVI DARBININKE, SKAITYK "SANDARĄ"

MILŽINIŠKAS PIKNIKAS

RENGIA A.L.T. SANDAROS CENTRAS.

Subatoj ir Nedėlioj, Rugpiučio-August 22 ir 23 dd. 1925

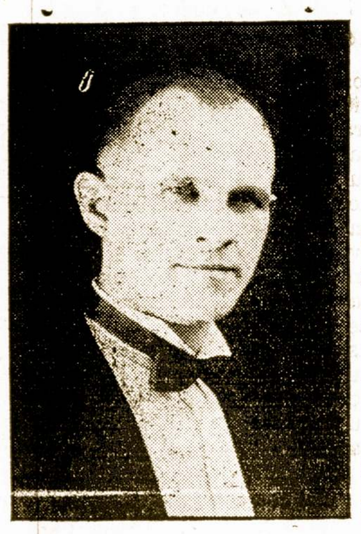

P-nas J. BULSKIS

D. L. K. Vytauto Kliubo Parke, Lakeview, Mass.

(Šale Lowellio prie Mill kampo)

DVI SMAGIAUSIOS DIENOS GERŲ LAIKŲ

Subatoje šokiai ir parodos, pradžia 2:00 po pietų, šokiai prasidės 4:00 val. po pietų ir tęsis iki vėlumai nakties, prie geriausios orkestros iš Bostono.

NEDĖLIOJE KONCERTAS

Nedėlioje pradžia nuo 10:00 ryte iki vėlai nakties. Bus orkestra per dieną ir grajis visokius maršus. Koncertas prasidės 3:00 val. po pietų. Koncerte dalyvauja žymiausi dainininkai ir dainininkės iš Naujos Anglijos.

P-lė J. MITRIKAITĖ

SĖSUTĖS ČERNAUSKIUTĖS

P-lė J. MITRIKAITĖ, soprano, iš Worcesterio.

P-nas J. BULSKIS, tenoras, iš Bostono.

P-lės ČERNAUSKAITĖS, soprano ir alto, iš Lawrence.

P-lė M. KAŠETAITĖ, soprano, iš Lowellio.

"GABIJOS" Vyrų Kvartetas ir Aktetas, iš Bostono.

Pianistės: plės E. TATARONIUTĖ, iš Lawrence, p-lė J. RAUKTYTĖ iš Worcester, p-lė S. KAŠETAITĖ, iš Lowellio. Taipgi dalyvauja šokikė, MISS "LOWELL MERREMAC". iš Lowellio.

p-lė E. TATARONIUTĖ

Tokio programo nėra matę lietuviai. Pirmu kartu bustokis milžiniškas programas iš gabiausių lietuvių artist. jiegų. Visi lietuviai iš apielinkinių kolonijų dalyvaukite šiame išvažiavime, užtikriname, kad busit užganėdinti ir ilgai nepamiršite šitą gražiausį pikniką ir jo programą. **Įžanga subatoje 35 centai, nedėlioje 10 centų.**

KELRODIS: važiuojant karais iš Lowellio imkite karą Lakeview ir važiuokit iki MillCorner (kampo) ten išlipę eiki te pó kairei į kalną. Automobiliais taipgi važiuokit iki tos pačios vietos, kur rasite Pikniką.

Ko reikia Lietuvos Poezijai?

LIETUVOS NAUJOSIOS POEZIJOS KURINIAI.

Turiu po ranka pundą poezijos leidinių iš Lietuvos. Štai "Aidų Aiduižai" (Fausto Kiršos); "Klystantis Lapas" (Pr. Budvyčio); "Saulės ir Smiltys" (Balio Sruogos); Eilės Adomo Lasto; "Žemės Liepsna (Butkų Juzės); "Keturi Vėjai", vėlesnieji numeriai "Baro" ir kiti.

Atskyrum apie kiekvieną jų kalbėti plačiai užimtų labai daug vietos, tad nors žodį kitą tarsiu apie juos visus bendrai. Taip sakant, pakalbėsiu trumpai, bet storai. Žinoma, aš šituo budu negalėsiu duoti kritiškos recenzijos. Bus tai savo rušies įspudžiais pasidalinimas su Amerikos lietuviais, dailiosios literaturos bei meno mylėtojais.

PIRMIAU IR DABAR.

Gyvendamas Lietuvoje, 10 metų atgal, atsimenu, didelio džiaugsmo turėjau, kai sykį Merkinės vargonininkas A. Kunkulis parsivežė iš Vilniaus porą mažyčių knygučių eilių Liudo Giros ir J. Mikuckio. Tai buvo pirmutiniai Lietuvos naujosios poezijos rinkinėliai. Skaitai budavo ir atsiskaityt negali. Tik gaila darės, kad jos taip plonos, nedidelės knygutės. — Ak, kad tai jų bent dešimteriopai tiek butų! — sakydavau.

Dabar gi, palyginus dabartinius Lietuvos poezijos kurinius su anametiniais, didelis skirtumas matosi visame kame: ir formato didume, ir įvairume ir tobulume.

MOTYVŲ SKIRTUMAI.

Dabartiniai Lietuvos poezijos kuriniai visi gražųs, visi patraukianti. Tačau poezijos motyvuose skirtumai yra gana dideli, palyginus juos su 1910-13 m. Ir turiu pasakyti šventą teisybę, kad anų laikų poezijos motyvai man labiau patinka, negu dabartiniai. Štai del ko.

Pirmiau musų eilininkai rašydavo tokius dalykus, kurie buvo suprantami liaudžiai, giminingi kiekvienio lietuvio sielai. Pavyzdin, tada Liudas Gira dzukiškai dainavo:

Vai žinau aš vienų kraštų
Ton šalalėn Lietuvon;
Dzidzi vargų sunkių naštų
Tysia jis dziena dzienon...

Cykiai Nemunas siubuoja,
Vėja auga da cykiau,
Bet už vis cykiau dejuoja
Ty artojas kaip maciau.

Kelk su sauly, darbuik dzienų,
Grįžk namopi sutemoj,
O turi cik vargų vienų,
Ant krucinės cik akmuoj...

Be rugių, be vasarojaus,
Be pievelės, be žalios,
Reikia skurscie ty artojui
Ir cik dusaucia dalios...

Ir jis laukia, daug jau laiko, —
Ar nekris ji iš dangaus;
Bet cik vėjas vėjų vaiko
Anta lauko, ant lygaus...

Ir cik vaiko ir cik gaudo,
Ir dziena ir nakcimi,
Nemuni su saule maudo,
Barsto baltu smilcimi...

Kur susgodo turi kelių,
Tai pudzymu, tai lanka,
Tai giraiti laužo žalių,
Ku ir taip skurdzi menka...

Ciktai melsvas Nemunėlis,
Ku per karštą plaukia tų,
Žiuri bailiai į tuos smėlis,
Ku jam juokias nuo krantų.

Bet seniau, kaip tėvai mini,
Dengė smėlis tuos miškai,
Veltui žalių jų krucini,
Vėjas lauždavo piktai.

Nun miškų tų nebeliko
Tų plačiųjų, dzidelių,
Cik kai kur ant lauko pliko
Stovi drevės prie kelių.

Senos, ciesios, augalotos,
Be viršunių, be šakų
Žus ir jos neapraudotos,
Nepalikusios vaikų...

Cik sesulė, cik jaunoji,
Ar nuliudus, ar linksma,
Griaudžiai viena sau dainuoja
Lankoj šienų griebdama.

Kaip bernelis raitužėlis
Joja žemėn svecimon,
Cik jos vienas rupestėlis --
Lauke parjojanc jo namon.

Cik milžinkapiai prie kelio
Stovi dzienas ir nakcis,
Ciktai pasakon senelio
Liudnai gesta praeicis.

Vai žinau aš vienų kraštų
Ton šalalėn Lietuvon,
Dzidzi vargų, sunkių naštų,
Tysia jis dziena dzienon.

(PASTABA: citatą darau iš atminties, kai kur gal nukrypstama nuo originalo).

Kaip matot, čia viskas suprantama, ašku. Ir tikslas čia savaimi aiškus: kad lietuvis atbustų, susiprastų savo skurdžias gyvenimo sąlygas, kovotų, tobulintųsi.

Dabartinėje gi Lietuvos poezijoj tokio aiškumo jau nėra. Viskas perdėm misticizmas, individuališkumas, koks tai asmeninis "mandrumas". Tartum vienas kitą vejasi pralenkti savo svajonių prašmatnumu, savo minčių nepaprastumo orginalumu. Galų gale iš to viso susidaro nei poezija nei nonsensas. Tankiausiai gal nei pats autorius nežino, ką jis parašė. O ką jau bekalbėti, kad jo eiles suprastų paprastoji liaudis. Apie liaudį visai nedainuojama.

Ir išeina taip: liaudis palieka sau, o poetai sau. Patys sau rašo ir patys sau dainuoja. Išimtys yra labai mažos. Jeigu bent meilės, romansų motyvai. Netikit? Štai jums pavyzdžiai. Ar daug kas gali suprasti geriausias Balio Sruogos eiles: "Prooemion".

Virpėdama žinia dangum atėjo
Nuo saulės mano.
Plasnuoja vėliavos. Dainuoja vėjas
Ir tyrai mano...
Ant aukšto kuoro uždegiau žibintą,
Paleidau gandą...
Nuskendo takas užmaršon pramintas
Užliejo gandas.
Žengiu lėbonės žemiškos atmestas,
Pateptas saulės...
Nešu kaip Dievą, amžinasties naštą--
Karuną saulės...
Iš kuoro aukšto kelias gandas-ugnys
Ir siekia toli...
Ir kas žengsnys-arčiau gaisri bedug-[nė
Toliau ir tolis..
Karuna--laužas atpirkimui kurtas --
Per ugnį takas —
Pasauliui--valandos džiaugsmo burtų
Man — Saulės takas.

Pažymėtina, kad šios eilės yra pavyzdžiu visų kitų eilių, kaipo Balio Sruogos, taip ir kitų Lietuvos naujų poetų. Visi jie pina fantazijas ir pina jas nelogiškais sakiniais, — bile butų kas nors nepaprastesnio pasakyta. Kad ir **"nešu, kaip Dievą, amžinasties naštą, Karuną saulės".** Reiškia, Dievas jau yra geraį žinomas nešiojamas daiktas ir, ot, čia jums prilyginimas kaip jis neša "amžinastės naštą"(?), kuri tuo pačiu sykiu yra saulės karuna!

Kas čia, — ironija, poezija, ar nonsensas? Kas čia pasakyta apie dabartinį Lietuvos bei lietuvio budą, jo padėtį?

Arba vėl, 42 pusl. "Saulė ir Smiltys" rinkinyj randame:

Mano pily nėra laiko —
Neskaitau aš valandų...
Mirštu, gimstu, vėlei mirštu,
Kur išeiti — nerandu...

Ar vienas ir tas pats žmogus galį mirti, gimti ir vėl mirti? Sakysime, kad tai gili filozofija, tai savos rušies simbolizmas. Gerai Bet kam ir kiek jis naudingas? Tik saujalei inteligentų, o ne liaudžiai, apie filozofiją nieko nenusimanančiai. Pusė bėdos butų, jei šitokios poezijos kurinių butų tik nedidelė dalis. Sakytumėm, reikia naujenybės. Dabargi ,deja, **visi aukščiau minėti poezijos leidiniai yra abelnai to paties skonio.** Tai jau perdaug. Lietuvos liaudis yra išmesta iš savo poetų kurinių. Delto man ir nepatinka dabartiniai Lietuvos poetų motyvai.

VĖJAVAIKIAI.

Prie progos galima peržvelgti kai kurias kitas. Butkų Juzė rašo:

Žaibo žirgą insikinkęs,
Griausmo varpą prisirišęs,
Ei! Plačiuoju aš pasauliu
Važinėju!

Tai, veikiausia, užsikrėtimas Kazio Binkio vėjais. Skaudu, kad šiuomį užsikrėtimu serga veik visi musų lietuviai poetai Lietuvoj. Juo skaudžiau šios ligos išdavas pasireiškė atskyriu organizuotu kunu: "Keturiais vėjais". "Keturių vėjų" kuriniuose, tiesiog pamišimas viešpatauja. Nepaibaigti sakiniai, nieko nepasakančios frazės perdėm. Skaitai ir nieko nesupranti. Vieton užžavėti, jie įpykina žmogų. Štai keletas jų eilių. (Imta iš "K. V." 1924 m. sausio numerio):

Tru, tru, tru!
Tru, tru, tru,
Tru, tru, tru,
Visų
Karų
Pasaulinių frontų,
Kautynių teatrų,
Berankiai ir rankingi!
Bekojai ir kojingi!
Begalviai ir galvingi!
Ri-i-i-i-i-i-i-kiuok!
Nugalėtojingi!
Naings!
Sugulę ir sustoję,
Gretas dvejuok!...
Lėkte-l-e-e- marš!
Žvarbios žygiuotės
Gašliai gėdulingas marše
Bekojai, taikyti į koją!
Berankiai, rankom nemosuoti!
Begalviai, pamakres aukštyn!
Pirmyn gii!
Kojingi,
Galvingi
Drąsyn!

Arba:

Plombos timpos vielos
Senos sielos
...Teatrai katarai kontrgarai,
Dulkėgados gleivės "laisvės"
Įnirtumai lakunai mėsos —kunai
Apinasriai pastoriai tenoriai
Akcininkai ekscentrikai
Dinamo
Šeštarnės skardos sijos
Ir stabdžiai.
Boks bankas balius biznis
Čarl Čaplin "Chicago Tribune"
Daktarai fabrikai streikai
Streikbrecheriai (?)
Žandarai
Meilųs skilandžiai riebios pačios
Dolerio meilė meilės doleris

Tai pavyzdis "Keturių Vėjų" "literaturos" ir "poezijos". Ar reikia didesnio nusišpicavimo?

ŠEMERIJADA.

Smarkiausias "Keturių Vėjų vaikytojas bene bus **Šemerys.** Sakau stačiai ir atvirai, jeigu šis žmogelis pagamino savo kurinius naturaliai, nenuduodant, be išrokavimų, tai aš bijočiau su juo susitikt. Jam galvoj gaidukai gieda. Štai ištraukos iš jo sakinių:

"Pojučių pokylio prožektorius."
* * *
"Lyg kad prinokęs javas
Akių vilyčias ir kručių kalvas
Aš besmeigiąs esu."
* * *
"Aikšiakite klausykit visos,
Kurios nutukę ilgėsiais,
Kurioms lakštingalų kava ingrisus."

Teisingai "Bare" pareiškiama: "Nutukę ilgėsiais" — nuo ilgesio liesėja, ne tunka. "Lakštingalų kavą srebia, nei lakštingalos žmonių kavą kniaukia, nei kavą geriant lakštingalos gieda! Čia ne metafora, o kleckas!

Galima butų pricituoti kažin kiek panašių mandrybių, bet ir šitiek jau pakaks.

IŠIMTIS ROMANSUOSE.

Trumpai tariant, iš viso poezijos kurinių pundo neradau kuo pasiguosti. Pavartai pavartai ir vėl padedi. Taip ir sminga mintis: viskas netikusi fabrikacija, asmeninis prašmatnumas, —anot dzukų, — nieko gero.

Išėmimas yra tik meilės motyvuose. Tiesa, ten puikiai pasižymi visi eilininkai, o Faustas Kirša bene daugiausia. Bet meilišką eilių tiek daug, tiek daug, —net jau perdaug! Apie meilišką eiles reikės kada nors atskirai duoti peržvalgą, kadangi tai bus pagirianti peržvalga; bus tai abelnas pasigrožėjimas, tik su kai kuriom išimtim.

KAS REIKIA DARYTI.

Dabar pakalbėkim, kaip išvadavus Lietuvą iš vėjavaikiškos poezijos. Manau, geriausia tam bus priemonė, tai davimas pavyzdžių, kokios rušies poezija yra liaudžiai pageidaujama.

Kaip nekalbėsime, bet Julius Janionis "Vainikuose" pasižymi kaipo vienintelis liaudies poetas, kuriam apėjo valstiečių ir darbininkų Lietuvos gyvenimas, jų kova ir budas. Janionį myli Lietuvos liaudis, nes supranta jį. Janionis turi buti musų poezijos ieodlogu.

Liudas Gira savo pradiniais kuriniais buvo pasireiškęs kaipo Lietuvos liaudies poetas, bet dabar jis persimainė. Sako, klerikalams parsidavė su dušia ir kunu.

Mažiau, vyrai, tų fantazijų, filozofijų, svetimų dievų pamegdžiojimo! Kaltėkit **daugiau liaudies kalba, liaudies siela ir jos reikalais,** tai didesnė nauda bus ir lietuviams ir Lietuvai, kaipo valstybei.

ISTORIJA IR POEZIJA.

Kodėl, pavyzdin, neimama medžiagos iš bėgamų nuotikių Lietuvoje, kaip klerikailzmo žalumas, liaudies kova už pilietiškas laisves; lietuvių darbas ir gyvenimas miestuose; iletuvių darbas ir gyvenimas kaime; valstiečių reikalai ir gyvenimas; fabriko darbininkų reikalai ir gyvenimas; inteligentijos idealai ir gyvenimas; Lietuvos santykiai su kaimynėm valstybėm ir dėl šių santykių lieudies pažvalgos; kova su Lenkijos ir kitų šalių imperialistais, etc.

Nereikia bijoti, kad neatėmus medžiagos istorikams. Istorija eina savo keliu; o poezija be istorijos reiškia — **liaudis be poezijos.**

SUPRANTAMA POEZIJA.

Labai gražių pavyzdžių rašymui gerų eilių galima rasti pas amerikietį musų poetą Antaną Tulį. Jis rašo paprastai, teisingai, suprantamai, vaizdžiai. Teisybė juk visuomet nuostabesnė už fikciją. Kam veltui laužyti smegenys sugalvojimui nepaprastų dalykų, kuomet tiek ir tiek gražumo randasi visuose kasdieniniuose žmogaus gyvenimo darbuose ir jo pobudyj.

Štai kaip A. Tulio poezijoj atsispindi dalelė Amerikos lietuvių gyvenimo:

Trenkia, garuoja dangun iškilus
dirbtuvė,
Rydama anglį ir žmones.
Prie jos gniužo vargingi, žemėti
namai.
Tų namų vyrai fabrike plušia,
peršilę,
O moterys ruošias namie.
Tai, viena baltinius sveria,
Siaubdama, kad gula juos suodys ir
dumai;
Kita keikiasi, gindama kaimynės
vištą —
Sušiurus pajuodėlė, nuskynė
batvinį-kitą. —
Trečia ten prie durų daužo
purvinus vaikus,
Kam tie nirzgia bulbienės, kavos.
O ten va išblyškus mergaitė užpakalinio namo
Veizi į dangų dumais aptrauktą.
Ji silpna, mat, saulės neregėjus
savo namuose.
A, tie užpakaliniai namai! —
Jie saulės amžiais nesulauks!

Matot, čion teisingai nupieštas vaizdas, be jokių perdėjimų, be prašmatnumų. O koks jame vaizdingumas, užinteresavimas ir tikslo kiltumas!

"Tie užpakaliniai namai! —
Jie saulės amžiais nesulauks!"

Šis posmelis juk kaip pirštu parodo, kad kova reikalinga prieš "saulės savininkus", kurie laiko silpnus žmonelius pavergtus tamsoje, užpakaliniuose namuose.

Čia ir poezija ir vaizdingumas, — aiškus, suprantamas, brangintinas.

Dar vienas A. Tulio atvaizdinimas, kaip Amerikos lietuviai linksminasi vakarais:

Kaip užsidega miesto žiburiai,
Mes renkamės į salę.
Per dieną nelaisvėj iškentėję,
Čia susigruda musų buriai
Ir fakstratuose atgaivą randa.
Jonas atkupsnoja nuo mašinos,
Petras išlindęs iš kasyklų,
Stasys iš raštinės nuobodžios.
Marė nuo maišų zuparinių,
Teklė iš mažojo pasaulio ištrukus,
Elzė iš kafėjos lango...
Visi mes čia draugai
Ir visi mes čia pavergiam dolerį,
Užtai, kad jis vergė mus per dieną.

Štai skaudi lietuvio darbininko buities drama (taip pat iš A. Tulio eilių):

Purvuose gatvės parkrito žmogus.
— Kas yra, vargše mano?
— Nuneškit duonos mano žmonai ir
vaikams, —
Vargšai, jie miršta iš bado.
Širdinga senė, plutą suradus,
Nubėgo pas mirusio šeimyną.
Bet ir ją mirusią rado.
Varge, žmonės miršta iš bado!

Kas galį nepasigrožėti šiomis A. Tulio eilutėmis:

RAUDOS BE VAISIŲ.

Pavasario upas tešėlsta visur!
Daina galinga tekyla!
Turtingas ir biednas teleipsta juo-[kais.
Nes raudos be vaisių.
Mes vargšai keleiviai
Ant žemės nelaimių pilnos:
Mes gimstam ir mirštam
Lukėsy aklam.
Viens aukso neturim,
Kits meilės nerandam,
Kits gimęs ligoj.
Ir visi iš rytų,
Lyg debesys vėjo
Stumiant likimui mes einam
Kur saulė pradingsta,
Kur mintis suprast neįveikia.

A. Tulio eiles galima imti kaipo pavyzdį poezinės vaizduotės, kuri be jokių fikcijų yra žavėjanti, graži, ir, svarbiausia, **suprantama.**

Jeigu suaudžius poeto A. Tulio motyvai su Lietuvos poetų rimu, ritmu ir leidinių gražiaja technika, tai Lietuvos liaudis turėtų kuo pasididžiuoti ir pasidžiaugti.

VILTIES ŽVAIGŽDUTĖ.

Padavus šį rašinį redakcijai, pateko į rankas "Klaipėdos žinios," kuriose pasireiškia Lietuvos liaudies poezijai vilties žvaigždutė asmenyje J. Augustaitytės-Vaičiunienės. Jos eilėse "ižemos Vakaras"

Šiose eilėse matosi geros pastangos vaizduoti Lietuvą poezijoj. Jeigu poetė Vaičiunienė pasidarbuos daugiau šioje poezijos linijoje, galimas daiktas, kad jai sektus užpildyti nun esančią spragą musų poezijoj. Gal jinai yra daugiau parašiusi tokių gražių eilių, bet man dar neteko užeiti jos raštų rinkinėlį, kuris ištirkųjų butų labai

Didžiunas.

Antanas Tulys.

Paskutinė puota.

(Tąsa)

BENIS.
Bet kur gi musų daugiau?
Kas jiems, kad neateina prižadėję?
Ir jis dar nepasirodo čia,
Nors privalėjo buti pirmutinis.

ANELĖ.
Kas jis?

BENIS.
Kunigas Petrulis, žinoma.
Aš tuojau paskambinsiu jam
Ir žiurėsiu, kad ateitų butinai tuojau.
(Benis paima telefoną. Pakalba valandėlę. Publikai nesigirdi, ką jis kalba.)

BENIS (telefoną užkabinęs).
Sako, jis ateiti negalėsiąs,
Bet mes pažiurėsim.
Jis ateis čia butinai.
(Pašaukia pro langą sargą ir duoda įsakymą.)
Tuojau tegu ateina trys vyrai tvirti
Ir vienas geras komedijantas,
Kuris moka valdyt bezdžionę atsakančiai.

ANELĖ.
Ką tas reiškia?

BENIS.
Kad puota butų smagesnė,
Reikia mums kokio nepaprastumo.
Aš sugalvojau naujanybę,
Kurią bandysiu įkunyti tuojau.
Tad žinote, draugės brangios,
Gal teks mums puota atidėti
Iki rytojaus, kol dalykai paaiškės.
O gal dar ir šiandie viskas galės
Kunu stotis. Pamatysime.
(Pažvelgęs pro langą.)
Antai ir vyrai ateina jau. Kaip puiku!
Moterys, dabar į kambarį tenai:
Mes čia mažą slaptybę turėsim.
(Moterys sueina į kitą kambarį po kaire. Benis uždaro duris ir paskui atidaro frontines duris, pro kurias įeina trys dikti vyrai ir vienas apiplyšęs, tas pats ką šoko uoste, KOMEDIJANTAS.)

BENIS.
Sėskitės, prašau sėstis, vyrai brangųs.
Aš sumaniau nepaprastą šposą:
Jį išpildyti jųs man reikalingi.
Išpildysite man jųs jį,
Gausite atlyginimą gerą
(pažįsta Komedijantą).
O, tai tu tas pat, ką uoste
Šokai man gražų šokį!

KOMEDIJANTAS.
Ar negražiai aš šokau?

BENIS.
Ir ar negerai aš tau užmokėjau?

KOMEDIJANTAS.
Auksinį laikrodėlį man davei.

BENIS.
Dabar gausite visi daug daugiau,
Jei tik viską padarysit, kaip prašysiu.

VYRAS.
Jei tik galima bus.

BENIS.
Kas norima, tas galima.
Pažįstate jųs savo kunigą? —
Kunigą Petrulį?

KOMEDIJANTAS.
Labai gerai.

BENIS.
Jis man žodžio neišlaikė.

KOMEDIJANTAS.
Taip?

BENIS.
Aš noriu, kad jųs atvestumėt jį čia.

VYRAI (visi kartu)
Bet kaip?

BENIS.
Tuojau paaiškės.
Aš anarchistas visada buvau,
Ir šį kartą pasirodysiu juom.
Miesto valdžią tuojau surakinsim
Ir į kalėjimą įgrusime kokią parą ar daugiau.
Jųs gi tuo tarpu nueisite pas kleboną,
Apvilksite jį bezdžionės kailiu,
Prirakinsite prie retežio,
Ir tada tas Komedijantas
Atves jį man čionai.

KOMEDIJANTAS.
Cha, cha, cha!

PIRMAS VYRAS.
Tai negalimas daiktas.

ANTRAS VYRAS.
Kur mes tada atsidurtumėm?

BENIS.
Dalykas greitai išsiaiškins.
Žinote kokią svarbą aš lošiu.
Jųs pagalvokite.
Šį vakarą, kada jau viskas bus prirengta,
Vėl man jusų reikės.
Dabar gi galite eiti sau.
(Vyrai išeina. Benis atidaro duris ir suvadina moteris.)

BENIS.
Viskas pabaigta, viskas gerai.
Puotą šaunią mes tikrai turėsime.
Bet finalė puota tebus atidėta
Iki rytojaus.
Šiandie pasitenkinsim maža puotele.
Mat, aš nustebinti noriu jus, draugės.

ANELĖ.
Mes neklausim, ką jųs tarėtės:
Kaip bus padaryta, tada žinosim.

BENIS.
Taip aš ir noriu.
Aš niekada nepasigyriau pirm laiko.
Uždėk rekordą, Elzyte.
Muzikos trokšta mano širdis.
(Elzė uždeda rekordą. Benis atsisėda į krėslą ir atmetęs galvą į lubas, šypsosi.)

UŽLAIDA

(Bus daugiau)

SANDARA
THE LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
ANTHONY A. TULYS, Editor
V. M. ČEKANAUSKAS, Business Manager.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi buti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50; Kanadoje ir kitur — $3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
"SANDARA"
327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Redakcijos straipsniai.

KLAIPĖDOS RINKIMŲ PASEKMĖS

"Eltos" pranešimu nepersenai mes džiaugėmės, kad lietuviai nepalyginamai pralenkė vokiečius balsais, gaudami 49 prieš 13 vokiečių. Tačiau iš dienraščio "Klaipėdos Žinios" mums tenka patirti kas kita. Tuomet rinkimų pasekmės buvusios spręstos iš pavardžių, bet esą ne visi išrinktieji yra lietuviai, nors jų pavardės ir skamba lietuviškai. Rinkimuose didžiumą, matyt laimėjo vokiečiai. Mažosios Lietuvos lietuviai labai nusiskundžia rinkimų pasekmėmis ir nurodo, kad vokiečiams pavyko laimėti tik ačiu kai kurių lietuvių parsidavimui vokiečiams. O tie "kai kurie lietuviai" yra social-demokartai. Lietuviai social-demokratai padarė "bendrą frontą" su vokiečiais dvarininkais ir biznieriais prieš lietuvius tautininkus dėl to, kad Klaipėdos krašto lietuvių tautininkų "vadovaujamasi miglotais kulturiniais ekonominiais obalsiais".

Vienas klaipėdiškis, atsakydamas į social-demokratų teisintojo straipsnį, rašo:

"Klaipėdos socialdemokratai žiuri daugiau darbininkų konkrečių reikalų ir mažai tesikiša ideologijos ginčuosna. Jei straipsnio rašytojas šitaip galėjo parašyti, mokėdamas vokiškos kalbos ir galėdamas skaityti Klaipėdos socialdemokratų lapelį "Mem. Volksstimme" ir pabuvojęs biskuti daugiau, negu vieną dieną Klaipėdos krašte, — tai jam jau nedovanotina. Tatai yra labai geras įrodymas tam, kaip toli nueinama politine diferencija. Idant parodžius priešingai partijai savo neapykantą, griebiamasi net ir šitokių nesąmonių. Bet ar yra straipsnio rašytojui žinoma, kad pav. ansai socialistas ir kovotojas už darbininkus Randelis freištato idejos gadynėje ėjo išvien su Gubba ir jo sėbrais? Rašytojui nėra šita žinoma, iš kur eina pinigai "Mem. Volksstimme" (socialdemokratų organui) ir Klaipėdos krašto socialdemokratų partijos vadovybei? Šitie pinigai ne tam skiriami, kad geriau pasirupinus darbininkų reikalais, bet kad tik stipriau ir uoliau dalyvavus ideologijos ginčuose."

Kauno socialdemokratas Morkelis savo prakalbose pareiškė: "Mum, socialdemokratams, darbininkams, visai nereikalinga nei Klaipėda, nei Vilnius." Kauniškis socialdemokratas taip pasirodė savo kalba ,o klaipėdiškiai socialdemokratai turėdami progą, taip pat pasirodė ir darbu — pasirodė kad jiems geriau, kad vokiečiai dvarininkai Klaipėdą valdytų. Galimas daiktas, kad ir Kauno socialdemokatai tą patį padarytų, jei turėtų Klaipėdos krašto aplinkybes.

Tų ponų bendradarbiai, bendraminčiai Amerikoj yra likusieji socialistai, kurie dabar peršasi Sandariečiams sudaryti "bendrą frontą". Taigi, jei Sandariečiai sudarytų "bendrą frontą" su socialistais, tai kartu su jais užgirtų socialdemokrato Morkelio pasakymą, kad "mums socialdemokratams, darbininkams, nereikia nei Klaipėdos, nei Vilniaus," ir kad Klaipėdos krašto socialdemokratai "gerai padarė, kad padėjo vokiečiams rinkimus laimėti".

Kas sugalvosite didesnę nesąmonę, kad išniekinti musų seną veikėją Dr. Šliupą. Tą žmogų, kurį Sandariečiai daugiausiai gerbia, socialistai drabsto purvu.

MUSŲ PASIUNTINIO APSILEIDIMAS.

Lietuvos pasiuntinys Washingtone, K. Bizauskas, nors nesmagu, bet reikia pasakyti, rupinasi tik klerikalų partijos išsilaikymu, pamiršdamas Lietuvos reikalus.

Kada atvažiavo į Ameriką Lenkijos užsienių ministeris Skrzynskis klaidingai informuoti amerikiečius apie Lenkiją ir jos paglemžtas mažumas, kur įeina ir Vilnijos kraštas, ta musų pasiuntinys Bizauskas nė žodelio netarė prieš Skrzynskio melagystes, kuriomis lietuviai taip pasipiktino, kad net atskiros kolionijos pradėjo šaukti masinius mitingus užprotestavimui, kaip pavyzdžiui Bostonas padarė.

Gal p. Bizauskas neturi laiko tokiems protestams, nes jam reikia dalyvauti kunigų federacijos kongresuose ir panašiuose klerikalų mitinguose.

CHICAGIEČIAI APIE "BENDRĄ FRONTĄ"

Senas ir žymus Chicagos Sandariečių veikėjas, p. N. C. Krukonis, buvęs "Varpo" leidėjas, rašo "Varpe":

"Nors Chicagoje ir buvo surengtas bendras protesto susirinkimas kartu su socialistais, bet reikia kartu su p. Tuliu pasakyti, kad butų nepatartina kitų kolonijų Sandariečiams imti pavyzdį nuo chicagiečių.

"Nors man teko buti to bendro komiteto nariu, bet turiu pasakyti, kad tai buvo klaida tokį komitetą tverti. Ir geriau yra prisipažinti prie klaidos, kaip suklysti ir paskui toliau klaidas daryti. Chicagiečių surengtą bendrą protesto susirinkimą aš skaitau klaidingu ir nediplomatišku žingsniu iš Sandariečių pusės".

Toliau savo straipsnyje gerb. Krukonis sako:

"Todel aš patarčiau Sandaros Centro Valdybai prisakyti visoms kuopoms ir visiems nariams, kad jie negaišintų bereikalingai laiko tuščioms ir demoralizuojančioms savo partiją kalboms ir stotų prie darbo, užmiršdami, kad kitos partijos egzistuoja, o pasekmės bus geros".

KAIP JIE "STIPRĖJA".

Draugas Strazdas, kuris keletą metų atgal vadino komunistus nachalais, durniais, darbininkų smaugėjais ir kitokiais vardais, šiandie rašo "Vilnyje" apžvalgą ir ten pučuoja, kad buk "stiprėjantis komunistų judėjimas" įvaręs Sandariečiam ir kitiems baimę ir todėl "Sandara" ir kiti nekomunistiniai laikraščiai ėmę rašyti prieš bolševikus.

Jei p. Strazdui dar nežinoma, tai mes pasakysime jam, kad šiandie bolševikai jau smunka, ypač lietuvių tarpe. Pavyzdžiui, Brooklyne yra centras lietuvių bolševikų. O kiek ten jų lankosi į savo susirinkimus? O gi lygiai keturiasdešimts, kurių 22 stovi už Bimbos ir Vidiko politiką; o 18 sako, kad Vidiką ir Bimbą reikia vyti iš "Laisvės" ir iš komunistų partijos. Kadangi yra toks tarp jų susirėmimas, tai visada jie visi dalyvauja susirinkimuose ir beveik visada praleidžia laiką besiginčidami apie tą patį. Tas gi aiškiai gali parodyti, kaip bolševikai "stiprėja."

Redakcijos Atsakymai.

Juozui Satikauskui ir Lietutuvos sunui. Apie Pittsburgo prakalbas talpiname pirmiau gautą žinutę. Bet ačiu už pasistengimą pranešti. Prašome dažniau rašinėti.

Kitiems korespondentams. Labai ačiu už žinutes. Butų geistina, kad kiekvienoje kolonijoje "Sandaros" korespondentai pasistengtų kas savaitę trumpai parašyti savo kolonijos lietuvių veikimą.

Federantai liepto gale.

Lietuvos ir Amerikos lietuvių klerikalų federantai savo reakciniais obalsiais pagalios atsidurė liepto gale. Nežiurint, nors abiem frontais Lietuvoje Valstiečius Liaudininkus, o Amerikoje Sandariečius, kurie yra tvirtai nusistatę ginti demokratinius idealus ir šalies gyventojų laisvę, stačia galva siuntė į pragarą, bet pasirodo, kad tais savo rinkimais neuždengė savo reakcijinių darbų ir jų nepaslėpė ir nuo šiek tiek mąstančios katalikiškos visuomenės.

Jau ganėtinai aiškus faktai parodo, kad musų klerikalai, kurie buvo pasirodę tokiais narsiais Romos kareiviais, jaučiasi pralaimėję visais frontais.

Štai šiomis dienomis Amerikon atvažiavo Lietuvos klerikalų centro vadas kunigas Šmulkštys. Iš jo pirmųjų tartų žodžių gana aišku, kad jis atvažiavo ieškoti pagelbos ir paramos, kad kaip atitaisius savo prestižą visuomenėje. Prieg tam, jis atvažiavo ir tam, kad kiek sutaisius ir Amerikos klerikalų suirusią tvirtovę. Jis atvažiavo skubotai ir niekam nežinomas tuo laiku, kada Amerikos lietuvių klerikalų Federacijos įvyko vadinamas kongresas, rugpiučio 11, 12 ir dienose, Philadelphia, Pa.

Prieš šio kongreso įvykimą, jau kai kurie klerikalų laikraščiai garsiai išsireiškė, kad, girdi, jis galės buti paskutinis, nes gręsia galutinas Federacijos suirimas. Tad čia ganėtinai yra aišku, kad Šmulkštys ir atsiskubino, jog išgelbėjus Amerikos klerikalus nuo galutino suirimo.

Dabar bent kiek pažvelgkime ką kun. Šmulkštys pareiškė savo kolegoms tame kongrese. Štai jo žodžiai:

"Nuo šio kongreso nusistatymo daug priklausys Lietuvos ateitis. Užbriešime naujų darbų, taisysime padarytas klaidas. Šis kongresas išneštų musų ateities darbuotei tokias rezoliucijas, kad Lietuvoje užtikrinti katalikų darbuotę tolimesniam laikui. Visi nesusipratimai nueis šalin ir kai himnas mus visus sujungia jį dainuojant, taip darbas mus sujungs jį dirbant..."

Čia, vadinas, tais keliais žodžiais kun. Šmulkštys prisipažino, kad jie daro klaidas. Ir yra stebėtina, kodėl jie tas klaidas nemato, kada jas daro. Pavyzdin, kada "Lietuvos Žinios" ir Valstiečių Liaudininkų Atstovai Seime ant vietos tas klaidas pastebi, ar klerikalai jas taiso? Visai ne! Laikraštis buna baudžiamas baudomis, o atstovai iš Seimo posėdžių šalinami lauk net su policijos pagelba! Tai kamgi vienaip kalbėti, o kitaip daryti?

Mat Amerika yra demokratinės tvarkos šalis. Lietuviai joje pagyvenę, nežiurint ar jie katalikai ar liberalai yra pamylėję tą tvarką ir laisvę. Kiekvienas klerikalų reakcijinis žygis Lietuvoje visiems lygiai atrodo žiaurus. Klerikalai iki šiol jau daug liaudžiai yra žadėję, be duoti nieko nedavė išskiriant padarytų žingsnių prie reakcijos. Tad yra labai abejotina, kad kun. šmulkščio tie pasižadėjimai butų priimti šventais ir kad katalikiška visuomenė jais pasitikėtų.

Toliau kun. šmulkštys deda vilties, kad šis Amerikos klerikalų kongresas užtikrinsiąs jų tolimesnį viešpatavimą Lietuvoje. Čia vadinasi kun. šmulkštys mėgina žuvauti sudrumstame vandenyje. Lietuvoje liaudies pasitikėjimo jau neteko, nes liaudis pamatė, kad iš klerikalų nieko gero laukti negalima. Dabar jau aišku, kad kun. šmulkštys taiko užmesti savo tinklą ant Amerikos katalikiškos visuomenės. Jis eina į ją patrijotiniu obalsiu, kad užgavus kataliko jausmus. Nes, girdi, **kaip himno balsai mus vienija, taip musų darbai mus suvienys.** Mat jis gerai supranta, kad Amerikos lietuvių katalikiška visuomenė nėra ganėtinai supažindinta su padėčia Lietuvoje, nes kunigija jai yra uždraudus skaityti pažangiąją spaudą, o klerikalinė spauda klerikalų žiaurius šaliai darbus [illegible] Tad kodėl nepasinaudoti šia proga. Kodėl negauti iš jos aukų savo propagandai ir kodel ją neįtikrinti, kad ji paveiktų ir į savo gimines Lietuvoje palaikyti klerikalų politiką.

Nors kun. šmulkščio atsilankymas momentaliai gal kiek ir suteiks daugiau vandenio klerikalų malunui, bet neilgam. Nors Federacija nutarė dar laikytis ilgesniam laikui, bet nenorisi tikėti, kad tuomi tos katalikiškos draugijos, kurios buvo pasirengusios ją apleist butų įtikrintos, kad taip umai klerikalai atsiverstų ir pakeistų savo taktiką.

Reikia pastebėti, kad tame kongrese dalyvavo ir Lietuvos pasiuntinys p. K. Bizauskas, kuris taipgi teikė linkėjimus federacijos gyvavimui.

Abelnai viską suglaudus matosi, kad klerikalai suglaudę paskutines jėgas, meta meškerį, ant kurios mano pasigavę palaikyti savo įtakoje katalikišką visuomenę. Tik dabar stovi klausimas, ar toji katalikiškoji visuomenė rems klerikalų žygius Lietuvoje įvykdinti naują vergiją.

Girkalniškis

Per šerengą

Cariška taktika.
Buivydas pakalikauja.
Paukštys tiktai kamoflažas.
Kurie bimbistai laimės?
Tegul lenda yla iš maišo!

RAŠO PROLETARAS

"Laisvėje" Buivydas verkia, kad Broklyne darbiečiai kritikuoja Vidiką ir Bimbą kaipo lengvaduonius ponelius, "kurie tik ėda, valgo ir nieko nedirba". Jis net liepia šluot laukan tokius darbiečius iš bolševikų partijos.

Šluot laukan ir uždaryt burną — tai geriausia bimbistų taktika ir logika, kuomet juos kas išdrįsta paliest karčia teisybe. Štai jums ir carizmas.

Juokinga, kaip Vidikas ir Bimba jau statomas užpakalyje Paukščio. Girdi, ve musų garbingi žmonės —pirmoj vietoj Paukštys... Tai tik kamoflažas, už kurio slepiasi ir lengvai gyna vidikizmas su bimbizmu.

Paukštys dabar "Laisvės" redakcijoj laikomas tik pečių pakurenti ir grindis pašluoti, ir žinoma, kai reikalas buna, jį vartoja pasididžiavimui, kad ve, musų pavyzdingas vadas—Paukštys. Taip daroma, kad turėjus įtekmę savo pasekėjuose, kurie nežino tikros padėties, ir mano, kad ištikrųjų jų vadai—yra Paukštinio typo.

Broklyno bolševikuose kova šiandien eina štai už ką:

ADP.LS. 1 kuopos nariai žino, kad prie vieno antro "Laisvės" puslapio dviejų redakorių nereikia; korektoriaus ekstra nereikėtų, kuomet redaktoriai patys savo korektas persiskaitytų; ofise trijų darbininkų nereikia — užtektų dviejų. Tad ir norima padaryti ekonomines perversmes, kuriom Vidikas ir Bimba priešinas, nes jiem gręsia vilko bilietas.

Kas tą kovą laimės — pamatysime vėliau. Nepaisant, tačiau, kuri pusė laimės, bimbizmas vistiek eis velniop, nes per šią kovą išėjo aikštėn visas jo purvinas idealizmas, asmeninės naudos ambicijos, gaudymas dolerio ir lengvo darbo vietoj skelbiamos kovos už "darbininkų gerovę".

Nuo savęs aš patarčiau Paukščiui, kad jis neduotų jo vardo vartoti gynimui tokių šarlatanėlių, kaip Vidikas ar Bimba, nes tuomi daro skriaudą pats sau ir kitiems. Juo greičiau yla išlys iš maišo, tuo bus sveikiau tiem darbinikams, kurie šiandien yra bereikalingai mulkinami ir išnaudojami.

JONAS KASMAUSKAS

Žymus So. Bostono lietuvių veikėjas ir išradėjas. Jis yra vienas iš "Ateities" uždėjėjų. Taip pat kada yra bile koks svarbesnis reikalas "Sandaroje", jis pribuna su naudingais ir reikalingais savo patarimais. Yra vietinės SLA. kuopos pirmininkas. Dabar jis daug veikia surengime masinio mitingo dėl paskutinio negražaus įvykio Lietuvos seime.

Šiomis dienomis Jonas Kasmauskas gavo du naujus patentus ant savo išradimų dentisterijos mechanizme. Paskutinių jo patentų numeriai yra 1,546,491 ir 1,549,000.

Pastabėlė.

Brostvininkų organe kun. T. Kemėšis rašo straipsnį "Kas trukdo pažangą?" ir ten pat atsako. Pirmaiusiai apypasakoja, kad Letuvos valdininkai nesistengia visuomenei tarnauti, bet veržiasi ją valdyti. Paskui prieina prie ekonominių organizacijų ir sako: "Šitie, kurie vadovauja visuomeninėms organizacijoms, žiuri daugiausiai savo biznio. Didžiuma gabesnių ir sumaningesnių žmonių nuėjo dirbti į akcines bendroves (korporacijas) ir kapitalistinius bankus. Kiti, turėjusieji daugiau visuomeninės gyselės, prisiplakė prie ekonominių sąjungų, bet tik dėlto, kad po jų skambaus vardo priedanga, varyti savo asmeninį biznį. Ne vienas jų jau įsigijo dvaro centrelį. Tačiau, ačiu Dievui, žmonių sąmonė bręsta ir tuos greito praturtėjimo karžygius viešoji opinija ima uiti kai vilkus".

Na, ir štai ką kunigėlis užgieda tiems ponams, kurie šiandie Lietuvą valdydami, kuriasi sau bankus ir perkasi dvarus: "Tie, kuriems pirmoje vietoje parupsta greitas pralobimas, aiškus dalykas, nebetinka į visuomenės auklėtojus, iniciatyvos skiepytojus. Jiems patogiau biznis varyti tarpe snaudžiančių nesavarankių piliečių."

Pripažinęs, kad klerikalai jau nebetinka šalį valdyti bei visuomenę auklėti, prieina prie kairiųjų partijų ir sako. "Lietuvos t. v.kaireiji: įvairųs socialistai liaudininkai (kun. Kemėšis v. l. vadina s. l.) ir k. pasirodė daug uolesniais kooperatininkais, demokratijos obalsių nešėjais. Tik nelaimė, kal kova prieš bažnyčią jiems daug labiau rupi, negu pati kooperacija. Gi katalikų apšviestunų tarpe įsitikinusių koperatininkų ligšiol buvo neperdaugiausiai". Matote čia kun. K. pripažinęs katalikų neatatinkamumą valdyti šalį ir jų norą greito pralobimo, negalėjo paslėpti, kad Valstiečiai Liaudininkai, kuriuos kunigas vadina soc. liaud., yra daug uolesni kooperatininkai ir demokratijos obalso nešėjai. Bet kad katalikas skaitytojas nesuprastų tos teisybės, kurią kun. K. pasakė apie Val. Liaud., kunigėlis susigriebęs, primeta v. l. "kovą prieš bažnyčią", kurį yra ta "kova," kad jie iš savo kooperacijų nieko neskiria bažnyčių papuošalams, neigi užperka mišių šventų.

Žinučių Rinkėjas.

Stebuklai.

"Darbininkas": — Musų gadynėje nebepasitaiko stebuklų.
Davatka: — Pasitaiko.
"Darbininkas": — Kaip tai?
Davatka: — Taigi, mačiau, kad tu rašai, kad "redaktoriaus Gudo pakaušis šypsosi".

Apžvalga.

DR. DRANGELIO NUOMONĖ.

Sandariečiai nekantriai laukė sugrįžtant iš Lietuvos savo gerbiamo prezidento, Dr. Drangelio, kad išgirdus jo nuomonę apie "bendrą frontą" su socialistais.

Šiomis dienomi Dr. Drangelis sugrįžo ir So. Bostone pareiškė savo nuomonę apie "bendrą frontą". Jo supratimas yra tas: Sandariečiai yra Sandariečiai, tvirtai susiorganizavę, disciplinuotas, iš kelių tukstančių susibudavojęs kunas; kaipo tokiems, Sandariečiams nėra reikalo nei galvoti apie "bendrą frontą" su bile kokia partija, taip jau ir su socialistais. Kas nori dirbti Lietuvai ir Lietuviams, tas žino, kad geriausia dirbti Sandaroj ir per Sandarą.

Dr. Drangelio, A. L. T. Sandaros prezidento, supratimu, musų organo "Sandaros" dabartinis nusistatymas linkui "bendro fronto" yra sveikas ir Sandariečiai privalėtų jo prisilaikyti.

NESĄMONĖS PAVYZDIS.

Chicagos socialistų dienraščio editorialų rašytojas rašo:

"Ir reikia pasakyti tiesą: Dr. J. Šliupo sėbravimas su klerikalais Amerikoje (per keletą paskutinių metų prieš išvažiavimą Lietuvon) daug pridėjo prie to, kad klerikalizmas Lietuvoje ir Amerikoje šiandie yra stipras.

KAZYS IR DĖDĖ

— Labas rytas, dėde! O kas naujo girdėti?

— Prastos naujienos, vaike.

— Tai kasgi atsitiko? Gal davatkos revoluciją pakėlė kaip pereitą kartą man aiškinai?

— Ne, vaike, visai kas kitas. Aš norėčiau, kad tu man išaiškintum vieną labai svarbų klausimą.

— Tai ką gi?

— Nagi pasakyk tu man, Kazy, ar gazietos antgalvyje yra reikalingas kryželis, ar ne?

— Mano manymu, dėde, tai jis ten yra tiek reikalingas, kiek reikalinga musė barščiuose.

— O aš, vaike manau, kad reikalingas. Pereitą vakarą mes švento Liudviko draugystės nariai turėjome susirinkimą ir apie tai šnekėjome. Visi vienbalsiai nutarėme, kad butinai reikalingas. Ant tokio tavo pasakymo, aš negaliu suprasti, nejaugi tavo vieno galva butų išmintingesnė, negu musų visų.

— Pirm negu toliaus apie ta kalbėsime, pasakyk man dėde, kokiu išrokavimu tokį klausimą man statai?

— Aš misliju, vaike, tau yra žinoma, kad musų švento Juozapo gazėta "Darbininkas" visada turėjo kryželį savo antgalvyje. Bet štai paskutinį rozę koki tai kvaraba užėjo jo redaktoriams, kad tą kryželį ėmė ir išmufino. Dabar, vaike, musų gazieta be kryželio antgalvyje taip čiudniai atrodo, atsiprašant kaip karvė be ragų. Tokie zbitkai mums labai nepatinka ir mes rengiamės protestą kelti.

— Šiandieniniame lietuvių gyvenime, dėde, kiek tenka patėmyti, tai viskas yra paremta ant biznio. Juk faktais galima prirodyti, kad daug yra tokių kunigų, kurie yra kunigais tik dėl to, kad iš to sau biznį padaro. Prieg tam daug jau yra ir tokių kunigų, kurie jau metė kunigystę dėl to, kad kitokiu keliu jie sau geresnį biznį padaro. Daug yra ir paprastų žmonių, kurie rodosi gerais katalikais tik dėl to, kad iš to jiems yra biznis. Vadinasi, religinis dalykas pas lietuvius labai arti surištas su bizniu. Tas pat ir su jusų "Darbininku". Kada kun. Kemėšis jį suorganizavo ir matė, kad jo antgalvyje kryželis galės duoti biznio, tai jį ten įdėjo. Gi dabar, kada persitikrino, kad tas kryželis jau biznio nedaro, tai jį ir prašalino. Aš čia dėdei noriu privesti dar kitą faktą. Kada "Darbininkas" persikėlė į savo namą, tai visą ofisą buvo prikrovęs įvairių kryžių kryželių, škaplėrių ir kitokių šventų pabuklų. Juos laikė ilgą laiką sukrovę ir ofisas atrodė ne kaipo laikraščio redakcijos, bet kaipo karabelninkija. Gi kada persitikrino, kad tie šventieji neapsimoka rendos, tai juos visus suvarė į sklepą ir pradėjo jo vieton sodės, aiskrymo ir banenių biznį. Ve tas ir parodo, kad viskas yra daroma biznišku išrokavimu.

— Ar iš to, vaike, biznis ar ne, bet tai negerai daroma. Tokis pasielgimas, tai kaip tik bedieviams duoda progą mumis ant šiderstvos laikyti. Už tokį pasielgimą, tai ne tik žmonės [illegible] bet ir Dievas gali nukoroti. Tik tu pamislyk, Kazi, kaip katalikas gali jaustis tokią gazietą paėmęs į rankas. Pirmiau gražiai atrodė ir iš pamatymo galėjai suprasti, kad tai katalikiška gazieta, na o dabar į ką tai padabna, atrodo kaipo koki bedieviška "Šakė".

— Tokie jusų reikalai, dėde, man neapeina ir aš apie juos daug kalbėti nenoriu. Šis atsitikimas tik tiek parodo, kad jusų biznis silpnai eina ir jus mėtotės į visas puses, kad kaip išsilaikyti. Taip šis faktas aiškiai parodo ir tą, kad jusų vadams daugiau rupi jų biznis, negu tikėjimas. Jie jums rodo kryželį, jei mato, kad gali tuomi iš jųs pasinaudot, bet kada pamato, kad kitu budu galima biznį padaryti, tai kryželį meta į šalį ir griebiasi kito ko.

— Tame vaike ir yra dalykas. Tokis jų pasielgimas, mumis katalikus pastato už monkes. Aš, vaike, dėsiu visas pastangas, kad kryželį surasti ir vėl jis butų kaip buvęs. Jau musų draugai pradeda kalbėti, kad sušaukus susirinkimą ir pareikalavus pasiaiškinti, kas tokį šposą mums iškirto.

— Darykite, dėde, kaip jus norite, nes tai jusų dalykas. Geriaus apie tai šį sykį nekalbėkime, bet kalbėkime apie kitus reikalas. Pavyzdin: pereitą sykį dėdė man sakei, kad atvažiuoja kunigas Krupavičius, bet tai jusų laikraščiai jums melavo ir atvažiavo kitas kunigas Šmulkštys. Tad aš ir norėčiau paklausti, ar dėdė žinai kokiu reikalu jis atvažiavo?

— Aš, vaike, apie tokius dalykus mažai suprantu. Aš pasiklausinėsiu ir kitą sykį daugiaus apie tai pakalbėsime. Dabar aš eisiu pas kitus savo draugus ir pasitarsime kryželio reikale, nes tas reikalas man vis neduoda ramybės.

— Tai ir keliauk sveikas, dėde.

SENA ISTORIJA

Kadangi gimdymo skyriuj jau vietų nėra, — pacijentės nepriimamos. (Skelbimas, iškabintas vieno provincijos N. miesto ligoninėj).

—Na ir ko gi čia atkopai?
Nėra vietų ir žinokis!
Dzie, kaip kvailos šitos bobos!
Nors tu imk ir kryžiavokis.
Negi gatvėj reik gimdyti?
Gatvėj? Žinoma ie gatvėj,
Reiškia reikia palukėti...
— Štai už mėnesio bus vietų,
Prašom čia mus atlankyti,
Tuomet priimsim ir galėsit
Nors trynukus pagimdyti.

"Š. B."

Vienuolė

Pittsburghe lietuvės seserys stato vienuolyną. Kad pastatytas nebutų tuščias, jos jau pradėjo kalbinti jaunas merginas jin įstoti.

Vieną jauną gražią mergaitę prikalbinus, miniška dar klausia:

— Tu, Saliute, sutinki visam gyvenimui pasilikti vienuolyne, ar ne?

— Sergėk mane Dieve, ne visam gyvenimui; tik kol ataugs mano nukirpti plaukai, — atsakė mergina.

Mes ir jie.

Suvargę, neskaitlingi lietuviai socialistai Amerikoje nun labai susirupinę savo likimu, kad amžinai neišnykus po smugių, kuriuos gavo jie nuo ainių-bolševikų. Plačiai apsidairę Amerikos lietuvių visuomenėje, įžiurėjo ir pasirinko gražiausiai idėjos panelę — Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą, kuri vienintėlė dirba lietuvių tautai kulturos darbą, neša Lietuvystės žibintuvą.

Kodėl socialistai nesiperša į uniją klerikalams? Kodėl jie negrįžta atgal prie savo buvusių draugų bolševikų, su kuriais sykiu eilę metų darbavos tarptautiniam internacionalui, proletarų diktaturai, kurie kaip ir socialistai, po raudonos vėliavos priedanga dar svajoja apie naują svietą, apie raudoną karalystę pasaulyje.

Nagi todėl, kad klerikalai, kaipo juoda armija lietuvių visuomenėje, nusitarę nesikalbėti ir nedirbti bendrai "raudonkakliams", kaip jie vadina. Antra didelė priežastis, kurios apsilenkt negalima, tai klerikalų religiški įsitikinimai. Kas pas klerikalus bendradarbiauja ir pildo politiškas jų užduotis, toki žmonės privalo: "spaviedotis," bučiuot kunigams skvernus ir tt. Gi lietuvai socialistai visgi dabar jau sarmatijasi sakytų užduočių prisimti ir pildyti jas. Sandaroje religiškų nei nereligiškų burtų nėra, todėl visai panašus gyvenimas socialistams kaip ir grynai socialistiškas.

Prie bolševikų glaustis socialistams dabar visai negalima. Bolševikai taip labai įsiutę prieš socialistus, jei galėtų, tai laše vandenio prigirdytų, nes ir vieni ir antri yra labai panašųs raudonai ir stovi po viena raudona vėliava, todėl bolševikai ir kovoja smertelnai socialistus, kad neišveržtų "duonos kąsnį". Aiškiai balti ar juodi gaivalai negalės greitai iš bolševikų patraukti savon pusėn visuomenę, kaip kad bolševikų gimdytojai-tėvai socialistai. Štai kodėl bolševikai ne tik kad nepasiduos socialistams sąjungon bendradarbiauti, bet dar ir mirtimi baudžia socialistus.

Lietuviai socialstai visuomet ir visur nešasi išdidžiai, "unaringai". Kuomet pasirinko Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą glaustis, jie, socialistai, ne geruoju prakalbėjo Sandaari ir nepasiulė žmoniškas jų sutarties sąlygas, bet išdidžiai ir net provokatoriškai kibirkština. Pirmiausiai ėmė rašyti ir kalbėti, buk Sandaros Sandariečiai pasidalinę į dvi klesi: kairieji ir konservatistai. Sandariečiai neišsigando, jie aiškiai suprato, kad tai socialistų pigi provokacija ir pasiryžimas "iš viršaus varyt kylį" Sandaron. Po tuom socialistai šmeižė Sandarą ir Sandariečius "fašistais", "juodaišmčiais", "šovinistais", ir panašiais daiktavardžiais, kurie jau sugrįžę atgal socialistams, nes Sandariečiai pasirodė, kad jie nebiaurybės, bet tikri lietuvių tautos darbininkai.

Dabar socialstai jau paskelbė ir savo "platformą", kuri parašyta, buk socialistai nedarys kompromisų ir vienysis su Sandara ir Sandariečiais kaipo "lygus su lygiu". Nors Sandariečiams priverstino noro nėra kalbėti ir artintis prie socialistų "vienybės" "lygus su lygiu", bet reikia pasakyti, kad mažas socialistų burelis yra labai gudrųs medžiotojai. Kalbėti išdidžiai ir provokatoriškai vardan keletos paliegusių socialistų Amerikoje prieš tukstančius Sandariečių ir siulyti "platformą" idealiniam veikimui "lygus su lygiu", **tai yra ciniška pajuoka!** Sandariečiai privalo ne tik kad nekalbėti apie tokią "lygybę", bet dar turėtų užprotestuoti prieš socialistų sarkastiškas pasakas.

Socialistai geriau darytų, kad vieton skelbus Sandariečiams pajuokas ir tuom patys save žeminę, pasakytų, kiek Lietuvių Socialistų Sąjunga dabar turi organizuotų narių, kurie, reikale propagandos ir aukų rinkliavos "lygus su lygiu" galėtų ir darbu ir pinigu pasirodyti. Jei socialistai, prisidėję viena kita dešimtine "lygus su lygu" imtų Sandariečių tukstančius dolerių savo reikalams, tuomet butų ne "lygus su lygiu", bet Sandariečiams didelė skriauda, o socialistams išeitų į sveikatą.

Socialistai gali pasakyti, kad štai musų laikraštiniai organai turį daug skaitytojų ir pasakius jiems graudų žodį link ypatingo reikalo, tuomet visi jie atsilieps darbu ir pinigu, duos paramos daugiau, negu Sandariečiai. Jei taip socialistai pasigirtų (galimas daiktas, nes visuomet jie palaidais skaitytojais jų laikraščių giriasi), tai dar sykį pasisakytų savo silpnumą, nes socialistų laikraštinių organų skaitytojai toki žmonės, kur jų didelė dalis parapijonai ir komunistai, kurie vieni žingeidauja, kaip socialistai bara Romiškus apaštalus; antri gi domisi prieškomunistiškais raštais. Yra ir "bepartyvių", bet pastarieji karčiamose "veikia"... Todėl ir negalima lyginti socialistų laikraštinių organų skaitytojų Sandariečiams, kurie organizuoti ir veikia tikrai ant lietuvių tautos politiškos dirvos.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara yra lietuvių tautos gyvybės gysla, per kurią teka Lietuvos sunų karštas kraujas ir gyvybė, todėl jei kas nori ir taikosi kraują užnuodyti ir užmušti lietuvių gyvybę, tokiems sutvėrimams nėra vietos nei Amerikos Lietuvių Tautinėje Sandaroje, nei šale Sandaros! Taip lygiai su socialistams verta Sandaros naudos dalis. Kuomet socialisetai atsižadės viršžmogiškų svajonių-teorijų link tuščio internacionalistiško darbo ir prakeiks raudoną papartį, po kuriuo nun socialistai glaudžiasi sykiu su Rusijos bolševikų tironijos gauja; kuomet pripažins Lietuvos vėliavą ir lietuvių tautiška darbą, tuomet jau galės tartis su Sandariečiais ir visais lietuvių tautos darbininkais: apie bendrą frontą, apie lygus su lygiu, ir tuomet musų karštas darbas padarys Lietuvai ir Lietuvos darbininkų klesai tikrą išganymą ir laisvę.

Voras.

Bendras frontas ir kam jis reikalingas.

Jau keleri metai kaip "Naujienos" atkartotinai kelia "benjienos" atkartotinai kelia "bendro fronto" klausimą ir po kiekvienu savo nepasisekimu prieiti prie to taip jom reikalingo fronto, jos visuomet užsiduoda sau pareigą padalyti Sandariečius į "dešiniuosius" ir "kairiuosius", manydamos tuo įvaryti tarpe Sandariečių kylį, juos suskaldyti ir paskui, kurie pasirodys prielankesni, tuos gaudyti į savo varžą. Vienok ačiu Sandariečių tvirtam įsitikinimui savo principam ir jų patvarumui, visos to dienraščio gudrybės nueina niekais.

Dabar kyla klausimas, kodėl "Naujienos", arba geriau sakant lietuviai socialistai, taip labai nori to "bendro fronto" su Sandariečiais? Atsakymas yra tas, todel kad socialistai jau nesitiki savo jėgomis prisikelti iš kapo.

Socialistai kaipo pasauliniai piliečiai nepripažįstant tautų, niekada nebuvo tikri Lietuvos patrijotai, o ypač besikuriant Lietuvos valstybei, socialistai Amerikoj parodė savo tikrąjį veidą, besvajodami apie prisidėjimą prie Vokietijos, o Kerenskio laikais prie Rusijos, paskui vėl sapnavo apie kokį ten miglotą apsisprendimą. O kada tos socialistų svajonės liko tik svajonėmis ir Lietuva tikrai atsistojo ant savo kojų, apsiskelbdama laisva ir nepriklausoma demokratine valstybe, ir kada mes Sandariečiai Lietuvos kritingaiusiam momente teikėme jai visokeriopą paramą, dėjome aukas, pirkome paskolos bonus, tai socialistai vedė kuošlykščiausią agitaciją prieš Lietuvą. Jų vyriausis ir vadovaujantis obalsis tuomet buvo **"Lietuvai nė cento"**. Taip socialistai atidengdami savo tikrąjį veidą neteko įtekmės lietuvių visuomenėje, kurios gyslose dar teka tikras lietuvio kraujas, ir taip galutinai susmuko ta buvusi taip garsi Lietuvių socialistų sąjunga.

Dabar kada pradėjo klerikalų reakcija siausti Lietuvoje ir Sandariečiai, pasipiktinę tąja reakcija, pradėjo siųsti į Lietuvą protestus prieš klerikalų bloką ir aukas Valstiečiams Liaudininkams; kada Lietuvos Seime pasitaikė toks nepaprastas incidentas — Bielinis pabučiavo Dr. Grinių, kas toliau esančius pastato į tam tikrą nepaprastą upą ir neduoda šalti, dalyko apmąstyti — tai "Naujienos" pamatė sau gerą progą prisikalbinti Sandariečius su Sandariečių pagelba prikelti iš kapų Lietuvių socialistų sąjungą. Na ir pradėjo be atleidimo pusti "bendro fronto" burbulą, kuris kaip kam jau apdumė akis.

Matote čia "naujieniečių" yra labai gudriai sugalvota. Sandariečiai yra 99 nuošimčių skaitlingesni už socialistus ir visose lietuvių kolionijose yra įtekmingi. Todėl prisikalbėti Sandariečius į "bendrą frontą" ir su jais pasidalinti surinktas aukas per masmitingius reikštų, kad vienu šuviu nušauta du zuikiai. Viena, tai kad socialistai gauna gerą progą save išsigarsinti, kad ir jie dar yra gyvi, antra, tai su Sandariečių pagelba bus surinkta nemažai aukų, kurias paskui bus galima panaudoti propagandai už socialistus. Tai taip "bendras frontas" išeitų ant naudos socialistams. Bet Sandariečiams? Sandariečiams išeitų kaip tik priešingai, tai ant nenaudos.

Sandariečiai susidėdami su socialistais, kurie nešvaria savo agitacija prieš Lietuvą yra netekę lietuvių įtekmės, suterštų savo ir organizacijos gera vardą, kas paskui labai blogai gali atsiliepti ant organizacijos. Na, ir kaip paskui pasiteisinti prieš visuomenę, prie kurios mums reikia eiti, skleidžiant savo idėją ir principus? Lietuvių visuomenė, kuri šiandie piktinasi ir smerkia klerikalų reakciją Lietuvoje, nėra drauginga nutautusiems socialistams.

Taigi, kad palaikius švarų savo ir organizacijos vardą, Sandariečiams reikia vengti to nelemto "bendro fronto" su baigiančiais išnykti socialistais ir veikti atskirai patiems vieniems. Tuomet pasekmės bus daug geresnės, musų pačių ir organizacijos garbingas vardas išliks nesuterštas ir pažangioji lietuvių visuomenė bus su mumis.

Balandė

"Merry-go-round"

Uždarant kunigų kongresą, kuris tik įvyko Philadelphijoj, pirmininkas kun. Albavičius pareiškė į susirinkusius kunigus ir jų tarnus:

— Broliai, kitą kongresą mes galėsime laikyti ant karosėlių.

— Kaip tai? — paklausė kun. Šmulkštys, grynorius.

— Nes taip ar taip mes nieko nepasiekiame, — paaiškino kun. Albavičius.

Treskunoff Studija

PADARAU GERIAUSIUS PAVEIKSLUS

Fotografuoju Veselijų, Piknikų, kas kokius tik nori už prieinamą kainą

TRESKUNOFF STUDIO,

130 Main St., Ansonia, Conn.

Dr. COHAN

DENTISTAS

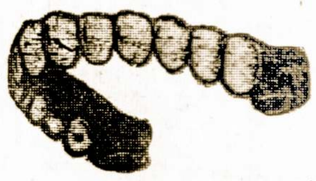

Ex-Ray Specialistas,
antros durys nuo City Hall.
ANSONIA, CONN.

FORNIČIŲ ŠTORAS.

Geriausi forničiai ir geriausis patarnavimas už prieinamiausias kainas.

MISS E. PEARSON

511-517 Main Str. Ansonia, Conn.

NADAS RASTENIS

ADVOKATAS.

700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.

Telefonai:
Ofiso: Calvert 5896
Buto: Gilmor 0361

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS

Gydo, Reumatizma, Ranku Koju. Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku Koju, tirpima. Dusuli. Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas)

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o miljonai dar nežino apie tai

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig nuodos gydymo.

Kaina 75 centai. $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa

L—I—E—T—U—V—I—S

DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).

OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS

Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo

NAUJIENOS

1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Lietuvos žemlapiai ir albumai.

LIETUVOS ŽEMLAPIAI gražųs ir aiškiai parodanti visus Lietuvos miestus ir kelius. Kaina tik $1.00

KAUNO MIESTO ALBUMAI labai gražųs ir įdomųs, vėliausios laidos, kaina tik $1.00

LIETUVOS INTELEGENTŲ VEIKĖJŲ ALBUMAS, Kaina $5.00

DAUGYBĖ VISOKIŲ KNYGŲ IŠ LIETUVOS, REIKALAUKITE MUSŲ KNYGŲ KATALOGO.

SANDARA

327 E STREET, BOSTON 27, MASS.

Lietuviai Amerikoje

BINGHAMTON, N. Y.

Protesto susirinkimas prieš reakciją Lietuvoj.

Liepos 31 d. įvyko Sandariečių ir socialistų bendrai šaukiamas susirinkimas protesto prieš klerikalų varžymą spaudos ir susirinkimų laisvės ir mirties bausmės įvedimą Lietuvoj.

Kalbėtojas buvo atvykęs iš New Yorko, "Tėvynės" red. S. E. Vitaitis. Susiriikimą atidarė P. Adomaitis, trumpai paaiškinęs to vakaro tikslą ir perstatė kalbėti gerb. Vitaitį, kuris nušvietė įvykį Liteuvos seime birž. 20 d., š. m. kur krikšč. dem. blokas, budamas didžiumoj, sulaužė šalies konstituciją ir pagrindinį demokratybės principą, panaudodamas ginkluotos policijos jėgą išmetimui iš Seimo posėdžių svetainės opozicijos atstovų: Dr. Griniaus, Lapinsko ir Bielinio už tai, kad jie stovėjo prie savo teisės ir reikalavo balso įvedimo pragaištingų įstatymų aiškinimui. Kalbėtojas labai tinkamai ir bešališkai nušvietė tą kademų barbarišką žygį, kuris buvo aiškus nepaisymui parlamentarinių teisių ir žmonių teisių laužymui.

Aukų surinkta $19.71. Vienbalsiai priimta protesto rezoliucija, kuri seka žemiau. Po dolerį aukavo: S. Martinaitis, A. Lepa, A. Bakas, M. Urbas, J. Alisauskas, A. Krivickas, M. Varkolis, A. Garšva, J. Bucinskas, A. Balčis, J. Zokaitis (Zakarauskas, M. Balčaitis, J. Degutis, P. Adomaitis.

UŽUOJAUTOS IR PROTESTO REZOLIUCIJA.

Atsižvelgiant į tą liudną faktą, kad Lietuvos gyvenime neteisybė ir neteisėtumas pasiekė net tokio laipsnio, kad ir pati Lietuvos Valstybės Konstitucija jau paversta niekais ir aiškiai sulaužytą, kuomet Lietuvos Seimo krikščionių demokratų blokas su policija išmetė iš Seimo posėdžių Lietuvai užsitarnavusius veikėjus, Seimo narius: D-rą K. Grinių, Ig. Lapinską ir K. Bielinį ir perleido spaudos ir susirinkimų įstatymų pakeitimus, tuo budu visiškai pasmaugdami spaudą ir viešus susirinkimus ir įvedė mirties bausmę už eilinius politinius prasikaltimus. Šitoki Lietuvos Seimo valdonų žygiai yra aiškiu sulaužymu Lietuvos Valstybės Konstitucijos.

Akyvaizdoje šitų faktų, Binghamtono lietuvių Sandariečių ir socialistų bendrai sukviestame visuomeniniame susirinkime, liepos 31 d., 1925 m. Lietuvių salėje, Binghamton, N. Y. apsvarstę šituos įvykius Lietuvos gyvenime nutarė kas seka:

1. Reiškiame giliausios užuojautos Lietuvos Seimo atstovams: Dr. K. Griniui, Ig. Lapinskui ir K. Bieliniui, kuriuos brutaline jėga policija išmetė iš Seimo posėdžių salės ir kartu sveikiname juos už drąsų stojimą ginti Lietuvos Valstybės Konstitucijos ir Lietuvos žmonių teisių.

2. Reiškiame didžiausio pasipiktinimo Lietuvos Seimo krikščionių demokratų bloko darbams ir kartu griežtai protestuojame prieš išniekinimą Seimo atstovų ir paties Seimo autoriteto; taipgi visu griežtumu protestuojame ir smerkiame perleidimą antikonstitucinių įstatymų kuriais panaikinama spaudos ir susirinkimų laisvė ir įvedama mirties bausmė už eilinius politinius prasikaltimus.

3. Pasižadame visomis išgalėmis remti moraliai ir medžiaginiai Lietuvos Valstiečius Liaudininkus, Socialdemokratus ir kitas pažangiasias demokratines partijas, kurie drąsiai visu jiems galimu griežtumu kovoja prieš krikščionių demokratų žiaurią reakciją ir prieš Lietuvos Valstybės Konstitucijos laužymą. Veskite griežtą kovą draugai prieš pasikėsintojus ant Lietuvos žmonių laisvės ir pažangos, o mes visuomet busime su jumis ir visomis savo išgalėmis remsime jus ir gelbėsime jums sutriuškinti laisvės ir pažangos priešininkus.

4. Nutarė šitą Rezoliuciją pasiųsti Lietuvos Valstybės Prezidentui, Lietuvos Atstovybei Amerikoje, Lietuvos Seimui ir tiems Seimo nariams, kurie buvo brutaline jėga policijos išmesti iš Seimo posėdžių salės, t. y. Dr. K. rGiniui, Ig. Lapinskui ir K. Bieliniui, taipgi patalpinti Amerikos ir Lietuvos pažangesniuose laikraščiuose.

Susiirnkimo pirmininkas,
P. Adomaitis,
Susirinkimo sekretorius,
M. Balčaitis.

PITTSBURGH, PA.

Pittsburge ir apielinkėje lankėsi socialistų darbuotojas P. B. Balčikonis, kuris drauge su S. Bakanu rengė prakalbas ri turbut manė ar mano kuopą sutverti. Kaip jiem pavyks, aš nenoriu spėti. Tik tiek reiktų pažymėti, kad Penn. Aves. daylje tiedu vyrai kreipės prie Sandariečių, tai su Sandaros kuopos pagelba surengė prakalbas liepos 31 d. Penn. Aves. dalyje, kur išnešė protesto rezoliucijas ir visos Penn. Aves. draugijos prisirėjo aukų pusėn į Politinį Iždą ir Socialistų fondą surinkta 10 dol.

Rugp. 2 d. Soho dalyje minėti draugai patys rengė ir pasekmės buvo nekokios. Aukų surinkta vos 4 doleriai, kas nepadengė nė svetainės lėšų. Be to susirinkęa vietos komunistukai nedavė jiem nei užbaigti prakalbų. Kiek matyit, tai vietos komunistai labai neapkenčia socialistų, nors čia jų ir visai nėra. Bet kaip tik atvažiuoja koks socialistų kalbėtojas, tai musų bolševikėliai gatavi jį sudraskyti. Taip buvo kada lankės Bielinis, Grigaitis ir dabar atsilankius Balčikoniui.

Prakalbose buvęs.

LAWRENCE, MASS.

Masinis mitingas ir prakalbos.

Kad pagelbėti pažangiajai Lietuvos visuomenei jos darbuose už Nepriklausomybės užlaikymą ir taipgi prisirengimą prie busiančių šalies rinkimų į Seimą, Lawrenco pažangieji lietuviai rengia visuomeniškas prakalabs rugpiučio 21 d. (pėtnyčios vakare), Kliubo salėje. Kalbės bostoniškiai: V. M. Čekanauskas ir St. Michelsonas. Prie to masinio mitingo visi beveik lietuviai energingai rengiasi. Visos vietos draugijos ir kuopos smarkiai remia, tik žinoma neprisideda pora bolševikuojančių kuopų ir taipgi klerikalinės draugijos visai nesirupina Lietuvos padėtimi ir jos ateičia.

Simano Daukanto Kliubo susirinkimas.

Rugpiučio 7 d. įvyko mėnesinis S. Daukanto Kliubo susirinkiams. Jo valdybą sudaro subolševikėję asmens, taigi sunku kas veikti del lietuvių naudos. Bet daug yra gerų lietuvių, patriotų ir nepasiduoda bolševikų globai, taigi susirinkimai kliubo dažnai buna trukšmingi ir ilgi.

Šiame susirinkime buvo skaityta laiškas nuo Sandaros ir socialistų kuopų, kad Kliubas prisidėtų su auka del Lietuvos reikalų, Seimo rinkimams. Buvo įnešta pirmiausia, kad Kliubas paaukotų 15 dol. ir suteiktų masiniam susirinkimui salę (rugp. 21 dienai); antras įnešimas buvo, kad suteikti tik salę. Užuot, kad šiuos įnešimus perbalsuoti, tai Kliubo prezidentas P. Š. iš savo "galvos" įnešė įnešimą, kad ar verta Kliubui dalyvauti, vadinas, ar verta ką nors kalbėti apie Lietuvos reikalus. Ir liepė pakelti rankas: ar Kliubas sutinka dalyvauti tame masiniame susirinkime. Pakėlė rankas apie pora šimtų. Kada užklausė, kas nesutinka, tai niekas nekėlė, tik prezidentui butinai reikalaujant (mat turbut buvo iškalno susimokyta, kad Kliubas visai neprisidėtų prie masinio susirinkimo), pakėlė ranką klerikalai T. Skusevičius ir F. Krancevičius. Bolševikai neišdrįso priešintis, tik kalbose S. Penkauskas negražiai išsitarė apie Lietuvos darbuotojus. Tada pirmininkas neleido balsuoti pirmojo įnešimo, kad Kliubas paskirtų aukų, bet leido tik, kau Kliubas suteiktų salę. Ir žinoma visi balsavo už suteikimą. Ant galo prispyrus, kad leistų balsuoti pirmąjį įnešimą, prezidentas jau eido, bet jau nariai buvo įerzinti tokiu negražiu prezidento pasielgimu, įnešimas neperėjo. Tai matote, lawrenciškiai, kad Kliubas nešioja musų istoriko vardą, o Lietuvos laisvės reikalais visai neatboja ir šoka tai pagal klerikalų diktaturą, tai kartais pagal bolševikų. Kliubo rinkimai jau netoli ir nariai turi pasistengti išrinkti prezidentu žmogų rimtą ir patriotą, kuris rupintųsi kliubo reikalais ir sykiu Lietuvos.

T.

PITTSBURGH, PA.

Protestas prieš Lietuvos laisvės varžymą.

Penn. avenes apygardos lietuviai ir pažangiosios lietuvių organizaciois — Lietuvių Piliečių draugija; Augščiausios Prieglaudos Lietuvių Amerikoje 4 kp., Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 84 kp., ir šv. Dominiko Draugija, įvykusiame viešame susirinkime liepos 31 d. 1925 m. Lietuvių Piliečių svetainėje, 2741 Liberty ave., apsvarstę Lietuvos Spaudos, susirinkimų ir mirties bausmės įstatymo įvedimą, Priimta Lietuvos Seime birželio 20 d. š. m. Atsižvelgiant į aukščiaus minėtus įstatymus, mes matom aiškų Lietuvos piliečių teisių naikinimą.

Matydami, kad "krikščionių-demokratų" blokas Lietuvos Seime tikrai užsispyrė laužyti Lietuvos žmonių laisvę, mes griežtai protestuojame prieš tą aiškų neteisėtumą ir mindžiojimą Lietuvos Konstitucijos.

Taipgi griežtai protestuojame už išmetimą iš Lietuvos Seimo posėdžių, policijos pagelba, Lietuvos laisvės kovotojus, Dr. K. Grinių, K. Bielinį ir J. Lapinską ir pasižadame remti visomis išgalėmis, kaip moraliai, taip ir medžiaginiai, tas partijas, kurios kovoja už Lietuvos žmonių laisvę.

Susirinkimo vedėjai:
Pranas Pikšris,
Romadas Poplauskis.

CLIFFSIDE, N. J.

Vis ta pati giesmė.

"Laisvės" 185 num. vietinių komunistėlių korespondentas, kurių čia yra apie pustuzinis, iškėlė į padanges savo draugučius begirdamas, o Sandariečius šmeiža kiek tik išgali, išvadindamas visokiais vardais. Kada gi tas nepraustaburnis gieda vis tą pačią giesmę, tai nematau reikalo atsakinėt į jo šmeištus, tik noru pasakyt del ko jis taip rašo. Keleri metai atgal tiem gaivalam pavyko čia pasinaudot per Martaus prakalbas, jie pasisavino 13 dol. Per žigelio 30 d. su viršium, bet tie laikai praėjo ir daugiau nesugrįš. Vietinė Sandaros kp. sustiprėjo ir jau draugučiai, toli gražu su ja nesusilyginsit. Pavyzdžiui, per Makausko prakalbas aukų surinkta 20 dol. su viršum ir jos nuėjo ten, kur kp. paskyrė. Tie patys draugučiai, ką per žigelio prakalbas rinko aukas, per Makausko prakalbas sėdėjo nosis nuleidę. Pamatė, kad jau ne tie laikai; tai vot delko jie šmeižia Sandariečius.

Taipgi tas korespondentas sako, kad buk L. Pocius, kp. iždininkas trenkė visas savo knygas ii apleido kp. Čia jau begėdiškai meluoja. Viena, kad Pocius jokių knygų neturėjo, tai kaip jis jas galėjo mėtyt; antra, Pocius yra ištikimas tautietis, užsimokėjęs už visus metus. Taipgi yra prirašęs ir keletą narių prie kp. Bet jau kad ir pamestų iždininkavęs, ta čia nieko tokio, kaip tas vyras įsivaizduoja. Sandariečiai gali išsirinkti kitą; nuo to kp. nenukentės.

Taipgi tam korespondentui labai keistai atrodo, kad nekurie draugai prirašė moteris prie Sandaros, užmokėdami už jas mokesčius; čia kaip tik pripuola garbė tokiem vyram, kad jie sugeba įduot laikraštį del moterų; nors kiek man žinoma, tai moterys užsimoka mokesčius už save. Bet kad vyras užmoka, tai da geriau.

Pasakysiu, kad bolševizmas čia susmuko, tik liko keli gizeliai, kurie, anot korespondento, yra išrinkti ALDLD. II Apskričio susivažiavime, tai visas jų štabas.

Daugiau nematau reikalo į tų gaivalų šmeižtus atsakinėt.

Sandarietis.

LAWRENCE, MASS.

Numirė Jonas Arlauskas.

Rugpiučio 7 d. Arlington Mills audinėje, bedirbdamas, mirė vietos senas gyventojas Jonas Arlauskas. Kokie 7 metai atgal velionis Jonas buvo labai žymus asmuo tarp Lawrence lietuvių. Kada tai gyvavus pas mus kooperacijos krautuvė (valgomųjų daiktų), jis buvo jos vedėjas ir kooperacija darė labai didelę apyvartą, bet jam jau karo laike pradėjus gerti ir neužiurėti krautuvės, ji pradėjo smukti ir galop subankrutavo. Jis tuoj užsidėjo savą krautuvę ir palaikęs kokius 5 metus taipgi subankrutavo. Taip kad iš turtingo asmens (turėjo nejudinamojo kapitalo apie 20,000 dol., o gal dar daugiau!) pasiliko vargšas, sunykęs, alkoholio suėstas. Jo buvusieji darbininkai, kurie dirbo ar tai kooperacijos krautuvėje, ar jo nuosavioje krautuvėje, velioniui subankrutavus, pasiliko visi biznieriais.

Velionis J. Arlauskas pirm subankrutavimo, ypač pirm didžiojo karo daug veikė tarp vietos lietuvių beveik visose draugijose, ypač laisvose, buvo taip sakant, vidurinis žmogus. Bet prie partijų, rodos nepriklausė. Karui prasidėjus ir musų miesto įsikurus Lietuvos gelbėjimo draugijoms, vienai iš jų (Visų Draugijų Komitetui, kuris nepriklausomai nuo šelpimo Fondo ir Nepriklausomybės Fondo veikė paaukojo 100 dolerių. Taipgi po keleta dolerių išmesdavo ir tuokart buvusiam Autonomijos, o vėliaus Nepriklausomybės Fondui. Duodavo ir kitiems reikalams. Ypač pagelbėdavo vietos lietuviams tai paskolomis, tai nueidavo pas advokatus kaipo perkalbėtojas ir tt. Jau subankrutavus tankiai dirbdavo miesto darbus ant gatvių, parkuose. Bet ar tai nuo alkoholio, ar nuo kito ko įlindo jam į kojas liga, nuo jos jis sunyko ir per paskutinius metus dirbdavo audinėse. Viešame lietuvių gyvenime jau visai nedalyvavo, rodos jau ir draugijose (pašalpinėse) neprigulėjo.

Beje, jis didžiajame 1912 metų streike daug veikė ir visuose mitinguose buvo kaipo vadas, kalbėtojas.

Pažiurų visad buvo laisvų, tik įsikurus Nepriklausomai nuo Romos bažnyčiai, jis jai paaukojo 20 0dol. Bet dabar, kada numirė, tai ar iš moteries pusės, ar nuo ko kito, jis palaidotas tapo su Romos katalikų apeigomis. O gal privertė jį palaidoti jo buvusieji draugai, kada tai buvusieji aršus bedieviai ir socialistai: Jonas Petrauskas, Zgmas Pekarskas, o dabar tapusieji karščiausieji katalikai.

Kad ir tragingai velionis Jonas Arlauskas užbaigė savo gyvenimo dienas, bet jis savo geraisiais darbais iki tam laikui, kada dar jis nebuvo pagautas alkoholio, pasiliks Lawrence'o lietuvių tarpe ilgoje atmintyje. Taigi ilsėkis, Jonai, jau žemėje užkastas ir sykiu tebuna perspėjimas visiem tiem, kurie lanko smukles, kad jie nesulauktų tų vargingų metų, kokių tu praleidai užbaigdamas savo dienas.

Tavo pažįstamas.

MONTELLO, MASS.

Mildės vestuvės.

Mildė Monikaitė, ta Montellos gražuolė, ta dainos žvaigždutė, ta kuri į sunkią ligą įvarė daug patogių senbernių, apsivedė liepos 30 d. Ją laimėjo kriaučius ketvirtą desėtką metų baigiąs A. Kairys. Ir visa tai atsitiko taip tykiai, taip netikėtai, tikras surprizas visiems. Ir dar surprizas, kada žiuri į tą naują porelę.

Vienas iš jų.

WORCESTER, MASS.

Žinios-Žinutės.

Šv. Kazimiero parapija turėjo metinį pikniką. Žemaitis vadovavo bažnytiniam chorui. F. Lozoraitis laimėjo pirmą dovaną merginų plaukimo lenktynėse; M. Ginkiutė antrą, A. Lukošiuniutė — trečią. Iš vaikinų pirmą dovaną laimėjo J. Galeckas ir A. Ginkus — antrą. Bėgimo lenktynėse laimėjo pirmas dovanas A. Žemaitaitė, J. Jurgelionis ir M. Geležienė.

Joną Miticenskį apmušė nežinomi vagiliai.

Joną Židanavičių areštavo už žuvavimą be leidimo.

Aušrelė rengiasi perstatyti "Birutę".

Mikas Paltanavičius jau pradeda persiprašinėti Sandariečių už tai, kad jis rašė pr Sandariečius. Esą, žmogus kiekvienas padaro klaidą. Girdėti, kad jo laikraščio biznis pradėjo labai smukti, kuomet jis užsiėmė niekinimu Sandariečių ir abelnai pažangiųjų lietuvių.

Žentas.

BINGHAMTON, N. Y.

Rugpiučio 9 d., Sandaros 64 kp. buvo surengus pikniką, bet pasitaikius lytui, piknikas nenusisekė. Tačiau reikia ištarti širdingai ačiu, kaip tai pp. Čižauskams ir pp. Varkuliams, už jų didelį pasidarbavimą surengime pikniko.

Taigi dabar Sandaros 64 kp. rengia kitą pikniką rugpiučio aug. 23 d. nedėlioje, Jono Pleščio giraitėj, ir tuom širdingai užkviečia visus Binghamtono lietuvius atsilankyti į šį pikniką. Gerbiamieji, tamstų apsilankymas į musų parengimus suteiks daug naudos, vieną kad paremsite musų naudingus darbus, o kitą bus progos susipažinti su musų idėjomis, už kurias mes kovojame, butent už tikrą Lietuvos laisvę ir demokratiją.

Mes šiandien gyvename Amerikoje, bet gal ryt-poryt ar už metų-kitų grišime į Lietuvą, taigi padarykim kad ta Lietuva butų laisva ir demokratiška šalis, kad tenai gyvenimas butų malonus visiems, o tą geriausiai padarysime paremdami Sandariečius ir dirbdami su jais.

J. P. Zakaitis.

LOWELL, MASS.

Sandaros centro piknikas.

Čia visi kalba, kad piknikas, piknikas, piknikas, Sandaros Centro piknikas! Jis bus nedėlioj, Vytauto parke. Visi į jį atsilankys. Visas Lowellis atsilankys; atsilankys ir Lawrence visas. Bus jame ir iš kitų kolionijų daug lietuvių!

Korespond.

"GYVENIMO DUMBLE".

Po tokiu vardu S. E. Vitaitis išleido didelę 364 puslapių knygą. Ši knyga yra jo paties originaliai parašyta ir jo paties su p. A. B. Strimaičio ir prenumeratorių parama išleista.

Knyga yra apysakos formoje, bet visa joje vaizduotė yra paremta kasdieninio musų gyvenimo nuotikias. Joje vaizduojama tulas Jurgis Kanapė (valkata) kuris visų yra paniekintas, užmirštas, budamas nupuolęs į gyvenimo žemumą, pats vienas braidžioja po gyvenimo dumblą.

Toje knygoje vaizdžiai ir nuosekliai aprašoma Jurgio Kanapės gyvenimas, iurodoma, kaip jis jaunas budamas buvo apsukrus, galingas ir daug ką reiškiantis gyvenime. Kaip jis susipažino su viena gražia mergina, su ja susidraugavo ir pagaliaus apsivedė.

Taipgi nurodoma, kaip Kanapei besirengiant apsivesti, įsimaišė tulas jaunas kunigas, kuris pradėjo darytį intrygas, kad juos prie apsivedimo neprileidus. Gi kada jis apsivedė, tai tas kunigas pradėjo lysti į jų šeimyninio gyvenimo reikalus. Kada Kanapė nutėmijo, kad jo moterį lanko kunigas, tai jis tatai pradėjo daboti. Kada kartą kunigą rado pas savo moterį, tai pusėinai jį apmušė ir už tai pakliuvo teisman. O kadangi kunigas turėjo gerus santikius su jo motere, ir miesto viršininkais, tai Kanapė paliko kaltas ir buvo nuteistas keleriems metams kalėjimon. Jam kalėjime bunant kunigas jo moterį pasiėmė pas save kaipo "seserį", o jo sunų atidavė į prieglaudą.

Paskiaus nurodoma, kaip Kanapė sugrįžo iš kalėjimo, kaip jis rado savo moterį gyvenančią su kunigu; kaip paskiaus baigėsi jo gyvenimas, kunigo gyvenimas ir kaip jo moteris mirdama susipažino su savo sunumi, kuris buvo daktaras ir ją gydė.

Gal ne vienas kunigas yra pasakęs ar pasakys katalikams, kad tą knygą neskaitytų. Tiesą reikia pasakyti, kad knygoje nors vaizduojamas kunigas su sveima motere, bet tas neužgauna tikinčio žmogaus jausmo ir tik vaizduojama realis dalykas, kokių daug žmonijos gyvenime pasitaiko.

Skaitymui knyga yra labai sklandi ir užinteresuojanti. Patartina ją kiekvienam perskaityti ir savo giminėms pasiųsti Lietuvon. Nors turiu diktoką knygynėlį ir daug svarbių knygų neperskaitytų, bet šią perskaičius ima noras ir antru kartu skaityi. Tikiu, kad ir kiti panašai jausis, kurie ją perskaitys.

K. J. Paulauskas.

Tikras pagyrų puodas komunistų "Vilnis" bando primesti Sandariečiams "pagyrų puodą". Bet pasiskaičius jų tą šlamštą, aiškiai pamatai, kad didesnio pagyrų puodo kaip komunistėliai nėra. Jie iš savo "eldi eldi" kelių šimtų narių priskaito kelis tukstančius.

Tuščias tas komunistėlių pagyru puodas.

Žinučių rinkėjas.

Letuvon ir Atgal per SANDAROS AGENTURA

Jeigu manai važiuoti Lietuvon aplankyti gimines ar su biznio reikalais, klausk informacijų **Sandaros Agenturoj**

Patarnavimą **Sandaros Agentura** suteikia visiems keliaujantiems Lietuvon, taipgi ir į kitas šalis.

PIRK LAIVAKORTĘ IR SIŲSK PINIGUS PER SANDAROS AGENTURĄ.

Sandaros agentura siunčia pinigus Lietuvon ir į kitas šalis. Parduoda laivakortes ant visų linijų. Kelionei parupina visus dokumentus.

SANDARA

327 E STREET, SO. BOSTON, MASS.

MOTERŲ SKYRIUS

J. Narbutas.

Aš įpinsiu...

Aš įpinsiu tau dainelę
Į tavo rutų kasas,
Kad atmintum, merguželę,
Jog buvau kuomet ir aš..

Kad svajojau ir mylējau,
Kiek širdyje meilēs buvo.
Kad mylējau ir kentējau
Ir kad meilē ta nežuvo...

Tik tu mano tą dainelę,
Jei atminsi, padainuok,
Jei neatminsi, merguželę,
Tai išpinus atiduok.

Lietuva.

PASIKALBĒJIMAS.

JONAS: — Tu, Petrai, matyt, ieškai pasimokinusios merginos sau už moterį.

PETRAS: — Taip. Mat aš noriu turēti pavyzdingus namus ir užauginti pavyzdingus vaikus.

JONAS: — Reiškia, tu manai, kad tatai paeina nuo mokytos namų šeimininkēs, ar ne?

PETRAS: — Taip, taip aš manau ir taip yra. Kur mokyta šeimininkē, ten namų tvarka kitokia, ten vaikai kitoki.

JONAS: — O kokią moterį tu laikai už mokytą: tą, kuri lankē reikalingą skaičių metų mokyklą, ar tą, kuri, turēdama aštrias ausis, aštriasias akis ir gerą atmintį išmoko visa, ką reikia moterei žinoti, iš kasdieninio žmonių gyvenimo?

PETRAS: — Tas eina savo keliu. Mokyta moteris, žinoma, yra ta, kuri yra baigus tam tikrą mokslą bei išbuvus mokykloje mažiau ar daugiau metų.

JONAS: — Taip aš tave ir supratau. Tas tiesa, jei imsim moteris abelnai. Bet kada pradēsime rankioti, tai rasime labai daug išimtinumų. Yra moterų mažu mokslu nepalyginamai pralenkusių taip vadinamas mokytas. Ir pastarosios yra tinkamesnēs kaip šeimininkēs ir daug daugiau patenkina vyrą dvasiniu atžvilgiu.

PETRAS: — nenorēčiau šį kart liesti tą klausimą. Palikime jį kitam kartui. Dabar prisilaikykime toj linijoj, ar mokyta moteris geriau išauklēja vaikus?

JONAS: Aukščiau padaryta mano pastaba atatinka ir šiam klausimui. Ir tas priklauso nuo moters. Esant reikalui, aš galēčiau duoti pavyzdžių, kur mokytų šeimynų vaikai yra nepavyzdingo išauklējimo; o nemokytų pavyzdingo. Tas, žinoma, daug priklauso ir nuo pačių vaikų prigimties. Kad taip yra, tai gali patvirtinti faktas, kad toj pačioj šeimynoj dažnai mes užeiname du typus: vieną kaip pavyzdį gero išauklējimo, o kitą kaip pavyzdį prasto išauklējimo.

PETRAS: — Jųs vis liečiate išimtinumus. Čia reikētų mum kalbēti einant per vidurį. Aš turiu čia priminti, kad jau senoj gadynēj buvo patirta, jog kur moteris yra prasilavinus, ten vaikai užauga pavyzdingesni. Man prisimena mokytojas Jonas Amosas Komenskis, kuris gyveno septynioliktam šimtmetyje. Jis buvo čekas; jo religijinis įsitikinimas skyrēs nuo Romos katalikų ir dēl to jis turējo vesti su jais aštrią kovą, buti ištremtu ir daug nukentēti. Jis daug rašē ir išleido daug naudingų knygų, kurios savo laiku buvo labai įvertintos ir kurių viena-kita dar ir šiandie yra žymios vertēs. Komenskis buvo pagarsējęs visoj Europoj ir įvairios pažangesnēs tautos buvo parsikvietę jį dēl krašto mokyklų sutvarkymo. Nes jis savo laiku buvo žinomas kaipo geriausis mokytojas visoj Europoj, arba geriau visam pasaulyje. Anuomet buvo žiurima neigiamai į moterų mokslą, kad moterei mokslas yra reikalingas tuomet buvo didžiausia naujanybē. O tas didis mokytojas jau tuomet nurodinējo savo raštuose, kad kiekvienas, tiek turtingas, tiek neturtingas, tiek vyras tiek moteris privalo apsišviesti, privalo stengtis įgyti mokslo. Jis tvirtino, kad geras vaikų išauklējimas pereina nuo motinos. Juo daugiau apsišvietus motina, tuo ji geriau išauklēs savo vaikus. Tai tokios nuomonēs buvo tas didis mokytojas. Ir šių dienų žymųs žmonēs prisilaiko tos pačios nuomonēs.

JONAS: — Kitų nuomones čia privesti aš neturiu noro. Tat darant galima dvejopų nuomonių surasti. Šiame atsitikime aš esu linkęs vaduotis vien savo nuomone. O mano nuomonē ir dabar pasilieka ta pati. Aš štai kaip manau: Koks užaugs jis, ar ji, 50 nuošimčių priklauso nuo kudikių prigimties; 25 nuošimčiai nuo tēvų; 25 nuošimčiai nuo aplinkybių, kuriose kudikis auga.

PETRAS: — Tas turi daug tiesos. Bet ir tas tiesa, kad motinos nuopelnų mes dažnai nematome.

JONAS: — Tad tą klausimą taip ir paliksime. Kitą kartą galēsime pasikalbēti apie tai kokia moteris geriausiai patenkina vyrą dvasiniu atžvilgiu. Kad musų kalba nebutų vien žodžiai, gerai pagalvokime tuo klausimu; prisiminkime, ką esme matę šeimynose; pastudijuokime tą klausimą.

PETRAS: — Tai iki pasimatymo.

JONAS:— Iki pasimatymo.

Vējų Sesuo.

KAS DARYTI?

Gerbiamas Moterų Skyriaus vedējau: Aš draugavau su vienu vaikinu per septynis mēnesius ir mudu gana gerai sutikome. Jis nudavē, kad aš patinku jam ir jis man patiko. Bet vieną kartą jis padarē su manimi daitą ir paikui nepasirodē. Ir kada vēliau jis pasitaikē man suseiti ir aš pasveikinau jį maloniai, tai jis šaltai nusišypsojo ir nuējo. Ar tamsta negalētum man pasakyti dēl ko jis taip padarē? — Magdutē.

ATSAKO VĒJŲ SESUO.

Moterų Skyriaus redakcija prašē manęs apsiimti atsakinēti į šios rųšies paklausimus. Aš sutikau.

Miela Magdute: Tamsta pati turētum geriau žinoti dēl ko jis taip su tamsta pasielgē. Gal kartais tamsta pasakei jam ką negero, ar gal jis kur nors ne taip tamstą suprato, ar gal kas paliežuvavo kai ką apie tamstą. Tos trys priežastys gali buti. O gal ir tas dar, kad jis veidmainiaudamas tamstą vedžiojosi, kol jam pasitaikē susirasti patinkamesnē. Ar jis dabar nevaikščioja su kita mergina? Jis pats tai geriausiai žino dēl ko jis paliovē su tamsta draugavęs. Aš patarčiau jums, jauna mergaitē, parašyti jam laišką ir paprašyti, kad galētum su juo susitikti dalyko išaiškinimui. Jei tikrai patinka tamstai tas vaikinas, tai nēra jokios gēdos toks laiškas parašyti, ypač kuomet draugavai su juom virš pusēs metų. Kartais gal yra tarp jusų ir visai menkas nesusipratimas, kuris atima jusų abiejų tą laimę, kurią pažįsta du tikrai įsimylēję meilužiai. Jei jis tamstai išaiškins dalyką ir judu susitaikinsit, tai prašau pranešt man apie tai.

Geriausia piešēja Norvegijoj šiandie yra moteris, pani Henriet Backer. Vadinasi, šioj dailos šakoje moteris pralenkē vyrus tam krašte. Ką vyrai tai pasakys? V. S.

AMERIKONAI BAUGINA MEKSIKONUS.

Meksikoj pravedus įstatymus, kurie suvaržo svetimtaučių kapitalą ir dalinai apsunkina koncesijas, amerikonai pasijuto esą Meksikonų valdžios kontrolēje. Biržēlio mēnesy p. Frank R. Shefield, Amerikos ambasadorius sugrįžęs į Washingtoną pateikē savo raportą, kuriame jis nurodo, kad yra pavojus Amerikos interesams Meksikoj ir jo apsilankymu Washingtone buvo sušaukta konferencija, kurioje dalyvavo šalies žymųs valdininkai su p. Kellogg, valstybēs Sekr. ir pastarasis pareiškē, kad Meksikos valdžios tokis pasielgimas yra netolerantiškas ir konfliktas gali kilti, kurio pasekmēs butų nenaudai Meksikos nepriklausomybei. Tačiau Meksikos valdžios vardu prezid. Calles, atsakydamas į p. Kellogg'o pareiškimą per spaudą bauginimą Meksikai, pareiškē, jog Meksikos valdžia supranta svarbą tolerancijos tarptautinių obligacijų ir saugumą interesų kitų valstybių Meksikoje. Toliaus jie charekterizuoja, kad Amerikos valdžai negali kištis į Meksikos vidujinius valstybēs reikalus ir bauginimas apie pavojų nepriklausomybei Meksikos negalimas ir betikslis.

Iš to matome, ka damerikonai dēl savo rinkų Meksikoje bando diktuoti Meksikos valdžiai, bet pastaroji nesutinka ir daro pastangų apie tai išaiškinti pasauliui, jog jie užtikrina svetimtaučių interesams saugumą, tarptautinių obligacijų nesigina o tik nori savaip liuosai daryti tvarką savo šaly politinę ir ekonominę. p. Calles tokį pateisinimą ir rimtą atsakymą remia Meksikos žymųs veikējai ir buvę valdininkai. Darbininkai taipgi stovi su savo prezidentu Calles, nes jo vidujinē tvarka ir organizmas šalies industrijos ir tvarkymas ekonominēs padēties naudai darbininkų Calles, turi įtekmę savo krašto piliečiuose, ir esant reikalui ginti savo soverenes teises, jis turi daugiau paramos, negu bile kuris Meksikos prezidentas yra turējęs.

Žymus amerikietis p. Williams Green, prezid. Amerikos darbininkų federacijos, sugrįžęs į Washingtoną pareiškē, kad Amerika nęturi kištis į Meksikos vidujinius reikalus; jis sako, lai meksikonai patys viduje tvarkosi savo gyvenimą. Toliaus jis pasakoja, kad ten viskas yra tvarkoje ir jeigu kitos šalys nesikiš į meksikonų vidujinius reikalus, Meksikos valstybē prie dabartinēs valdžios galēs susitvarkyti gerai.

Apie keturioliką metų Meksikoje siautē revoliucijos ir naminia žmonių nesutikimai, dabar pradeda šaly įsigyventi tvarka ir skolos Meksikos pradeda mažēti, ekonominis gyvenimas palengvēti, industrija, ypač čeverykų fabrikai labai žymiai didēja ir plečiasi, taip, kad Meksikoj seniaus visi basi žmonēs vaikščiojo, o dabar jau 60 nuošimt. devi čeverykus.

Bet klausimas kyla ar pasaulio magnatai leis meksikonams laisvai savus reikalus tvarkyti. Anglija, Francija ir Amerika turi didelių koncesijų ir obligacijų, kapitalistai numato sau nepatogumų Meksikoje, kur darbininkai jra pradējo organizuotis ir jų organizacijas valdžia remia, tas visgi nenaudai kapitalistų. Aišku, kad pastarieji darys nemažai skundų savo valdžioms prieš Meksiką ir tas sudarys komplikacijų ir galimas daiktas, kad meksikonai susilauks susirēmimų su kitataučių kapitalo magnatais.

A. a. Antanas Vireliunas.

(Atsiminimų pluoštelis).

Staiga netekom vēl vieno musų kulturos ugdytojų. VII, 23 d. Palangoj mirē Antanas Vireliunas. Nelaiminga ta musų tauta! Retam kuriam gabesnių mokslui pasišventēlių leista jos gyvenimo sąlygose sulaukt senatvēs. Juos pakerta mirtis be laiko dar neatidavus tautai visų savo individualių gabumų: šįmet netekom kalbininkos Bugos, čia vēl miršta Vireliunas, dar nesulaukęs ketvirtosios dešimties metų sukankant.

Velionis — kupiškēnas, Vēžionių kaimo nuo Lēvenio pakrančių. Panevēžio Mokytojų Seminarijoj jam įkvēptoji Jablonškio lietuviškosios kalbos mokymos — tyrinējimo meilē nepaliko jo iki pat mirties, budama vyriausias jo gyvenimo tikslas. Velionis daug dirbo, daug rašē toj srtyj. Tur but nēra Letuvoj skatančio inteligento, kuris nebutų apsipažinęs su Antano skleistosioms idējomis, tautišku kalbos ugdymu. Antanas kuo išrdingiausiai apgailestauja (Musų kalbos ugdymas, š. m. p. 30.), "kad musų mokykla lig šiol nekreipia akių į kalbos tautiškumą, nesistengia surasdinti mokiniuos tuos siulus, kurie jų kartą jungia su senai butomis ir jų tautos prabutomis kartomis.

Velionis kiek tik galēdamas kovojo su musų kalbos darkymu, su prikišimu jon viso vadinamų "tarptautiškų svetimybių". Jis visuose savo rašiniuose, nepaisydamas užsipuolimų, kartais labai užgaunančių ir šiurkščių, ragino visus musų mokomuosius dalykus megzti su savo tautos dvasios gelmēmis, o ne su "svetimųjų tautų musų žemēj sutirpusiais sudžiuvusiais žabarais". Anot jo, "kuri tauta nekuria, o iš kitų gaudelioja nudžiuvusias šakeles, tai jai nēra ko begyventi — juk ji žmonijos įdarbei bevertē." O kaip velionis sirgo del šių dienų musų dienraščių ir knygų kalbos darkymo, "biaurakalbysčių", kaip jis mēgdavo sakyt. Čion jis matē rimto pavojaus musų gražiajai kalbai sugesti.

Šioji pakraipa jam gyvam besant jau yra gavusi vireliunizmo vardą. Dabar jo netekę, patys mes pamatysim, kad daug teisybēs Antano sakyta, bet mes buvom kurti.

Be to, vis tik tai buvo tik priruošiamasis darbas. Velionis yra paruošęs medžiagos plač lietuviškos kalbos vadovēliui, kur jis visai nauju metodu — be sunkiausių gramatiškų formų kalimo — žadējo mus mokyt mokytis lietuviškosios kalbos. žodžiu, iki šiol velionis pats tos kalbos atsidējęs mokēs. Kaip pradējo prieš didįjį karą Juškos dainomis, kurių keli šimtų atmintinai išmoko Palēvenio pakrantēmis besmidrinēdamas, tai ir iki šių dienų sistematingai pats per save tęsē lietuviškos kalbos tyrinējimą, didžiausiu smalsumu pagaudamas ir įsidēmēdamas kiekvieną pirmą kart išgirstą žodį, posakį. Paskui, žiurēk, tas posakis, žodis ir bus patekęs jo renkamon lietuviškos kalbos šodynui "kortelių juron."

Kalbos ugdymo idēja tiek buvo apsuptas velionis, kad, prisimena, 1912 ir 1914 metais jis pamildavo kiekvieną asmenį, kuris gražiai lietuviškai kalba, kiekvieną moksleivį, kuris domisi kalbos mokslu. O tie seneliai — bobutēs, kurie nebuvo pamiršę senovēs dainų, raudų, pasakų — su jais Antanas kiauras dienas gatavas buvo praniukti. Ir daug kupiškēnų dainų, raudų ir pasakų yra užrašęs Antanas. Kupiškēnai visuomet didžiavosi tokiu pasišventēliu. Dabar ar bebus kas varo toliau jo darbą — renka vis labiau benykstančias musų kulturos liekanas!

Antanas ne tik kalbininkas buvo. Iš jaunatvēs pamēgęs vo Palēvenius, iš galutinosios pažinęs savo krašto aplinką nuo piliakalnių iki paskutinio įžymaus padavimais akmenēlio, velionis įsitikino, kad geografijos mokslui pagrindas — aplinkos tyrimas — ne visokių vardų — vietų žinojimas. Iš aplinktyros, — kraštotyros, iš ografijon — Vireliuno geografijos mokslo idēja. "Pažinti žemę, kurioje gyvename, yra įdomu ir naudinga ir privalu." Jo sumanytoji eilē veikalų "Pažinkime žemę!" (Iki šiol išējo 2 kp. "Kelionēs po šiaurēs ir į pietų aštgalius", "Sakalo" B-vēs leidinys, ir spaudoje "Vandens ir vējo galybēs") VII. 23. neteko savo vykintojo. —

A. a. Antanas visada pasižymējo dideliu sielos jautrumu. Jis nei privatiniame nei viešame gyvenime negalējo kęsti neteisybēs vis tiek, ar su teisybe prasilenkiant pastebējęs savo geriausią draugą, ar savo viršininką, ministerį — visų jų laukē Antana aštrus sudraudimas. Visi mes atsimename šių metų pavasario A. Vireliuno ginčą su švietimo ministeriu Bistru, mokyklų reikalu. Tiesa, už tokį "negerbimą" vyriausybēs jam tapo atimtas jo pamylētas "Švietimo Darbas", bet tas jo nusistatymo nē kiek nepakeitē. Priešingai, jį dar labiau sustiprino. Kur tik jam tekdavo pastebēti skraudų, netobulumų, visada iškeldamo jas viešumon. Žodžiu, Antanas buvo vienas jautriųjų šių dienų visuomenēs veikējų. Budamas iš prigimties entuziastas, jis užsidegdavo del kiekvienos neteisybēs. Rašydamas nemēgo pasirašinēti slapyvardžiais.

Kalbant apie Antano Vireliuno asmenį, negalima pamiršti vienos jo ypatybēs, jo nepaprasto darbingumo. Nebudamas genijus, jis sugebējo trumpiausiu laiku išmokt visas Europos kalbas, laisvai galējo naudotis jų literaturos turtais. Visai tai buvo įgijęs dažnai dirbdamas 24 valandas į dieną. Šis jo privalumas gal ir į grabą Antaną nuvarē. Jau senai jo sveikata buvo pakrypusi; draugų perspējamas, kad reikētų susilaikyt nuo darbo — to neįvykino del priežasties, kuri persekioja ir nuolat nuvaro į kapus musų gabesniuosius sunus — kovos del duonos kąsnio. Niekur netarnaudamas, kad išlaikyt savo šeimą turējo gi žmogus dirbt — rašyt ir dieną ir naktį. Rezultate staigi mirtis.

Velionis paliko turtingiausią ir dideliausią biblioteką. Rinko jis ją atsidējęs. Retai berandamų šiais laikais knygų Antano bibliotekoj rasime. Antanas paliko žmoną ir sunų Algį. Antanas pradējo viešą visuomenēs darbą žinomose musų kairiajai visuomenei Šiaulių gegužinēse, baigē jis Šiaulių Sąjungoj visomis Lietuvos Nepriklausomybei grasinančiomis valandomis, budamas pasiryžęs aktyviai ginti ją.

Liepos mēn. 23 d. Lietuva neteko kalbininko, geografo, visuomenēs veikējo ir šaulio.

L. Indreika.
"Lietuvos žinios"

KREIPDAMESI Į BILE JŲ TAIGĄ, FIRMĄ AR ŠIAIP BIZNIERIŲ, PAŽYMĖKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDAROJE."

SUMAŽINK SAVO

Apsiskutimo išlaidas. Apsiskusk greitai ir smagiai. Tai yra vienatinis skustuvas užtikrinantis gerumą kiekviename apsiskutime

Kaina $1.00 iki $25.00

Valet Auto-Strop Razor

— Sharpens itself

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA, KURIOS TURTAS ARTI $1,000,000.00.
Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui $375,122.80 mirtiniių
Pašalpos išmokēta $413,550.15
SLA.kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tēvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.
Pomirtinēs skyriai — $150,300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę
Platesnių informacijų kreipkitēs šiuo adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30TH STREET, NEW YORK, N. Y.

KAS TAI YRA —

"ŹMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apsakyti žmonijos gyvenimą ant žemēs su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų apsako plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.
Leidžia "Dirva" — kas iškalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

DIDŽIAUSIAS VEIKALAS UŽ TOKIUS PINIGUS!
——Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.——
(Reikalaukit cirkuliorio dykai, paaiškinančio apie knygą)

"GALIUNAS"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogēdžiais senovēs laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

"DIRVOS" KNYGYNAS
3352 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, O.

"VIENYBĒ"

LIAUDIES UNIVERSITETAS.

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybēs" kompletus, turi namuose turtą, kurio kulturinē vertē atstoja pagarsējusią pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery "Vienybēs" kulturos turtas didēja eilēmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitēs kas dieną.

VIENYBĒ
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Vietos žinios.

MASMITINGIS PRIEŠ LENKUS.

Lietuvių, Ukrainų ir Baltgudžių masinis mitingas gerai pavyko, aukų surinkta $183.37

Nedėlioje, rugp. 16 d., Franklin Union svetainėje, 3:30 val. po pietų įvyko lietuvių, ukrainų ir baltgudžių masinis protesto mitingas prieš Lenkiją ir jos užsienio reik. ministerį grafą Skrzynskį, kuris važinėdamas po J. V. ir sakydamas prakalbas nemažai paskleidė melagysčių prieš lietuvius urkainus ir baltgudžius, kad užprotestavus prieš jo paskleistas neteisingas žinias, tapo sušauktas šis susirinkimas bendrai lietuvių partijų ir ukrainų su baltgudižais. Nors diena labai šilta buvo, bet žmonių prisipildė pilna svetainė tarp 6-7 šimtų žmonių.

Susirinkimą atidarė vietos uolus veikėjas M. Venis ir pasakęs tikslą susirinkimo, pakvietė programo vedėją, A. Ivas, kuris savo įžanginėj kalboj pasakė, kad šis susirinkimas yra pirmu ženklu lietuvių, ukrainų ir baltgudžių prieš bendrą priešą. Po to pakvietė kalbėti adv. F. J. Bagočių kaipo pricipalį kalbėtoją. Bagočius, apsirengęs J. V. leitenanto uniformoj, darė gražų įspudį į publiką, jis taipgi savo kalboje tarkavo Lenkijos prošepanus kaip tik jis galėjo. Publikoje matėsi geras upas ir kalbėtojui nemažai aplodismentų davė. Bagočius kalbėjo anglų kalboje. Buvo pakviesta keletas amerikonų kalbėtojų, bet del kokios tai priežasties nepribuvo.

Antru kalbėtoju buvo Dr. F. Puskunigis anglų kalboje. "Darb." redaktorius Gudas, kalbėjo lietuviškai, po Gudui kalbėjo ALTS. Centro sekrt. V. M. Čekanauskas, anglų kalboje. Taipgi kalbėjo pora ukrainiečių ukrainų kalbomis. Ant estrados sėdėjo burelis buvusių J. V. kareivių, kurie buvo eskortai leitenanto Bagočiaus. Susirinkimas buvo labai entuziastiškas ir kalbėtojai visi gavo daug aplodismentų, nes visi jie davė klausytojams plačių informacijų apie Lenkijos militaristų žiaurumus.

Buvo padaryta kolekta del lėšų padengimo ir surinkta aukų $183.37. Taipgi buvo perskaityta rezoliucija protesto prieš lenkų įvairius žiaurumus pavergtuose po Lenkija kraštuose, žmonių kankinimas, etc. Rezoliucija vienbalsiai tapo priimta. Po to susirinkimas išsiskirstė, jausdam paliokms kailį gerai išpėrę. **Reporteris.**

APVOGĖ KAMARAUSKĄ

Kažin koks vagilis apmušė ir paskui apvogė Jokubą Kamarauską prie Silver ir E gatvių praeito nedėldienio vakare. Esą priėjęs koks vyras ir paprašęs degtukų, paskui gi nieko nelaukęs skėlė į veidą ir kada vyras parkrito, tai užpuolikas išėmė iš jo kišenės 18 dolerių. **Rep.**

NUO "L" STREETČIO.

Žmonės nepakesdami karščio name renkasi į pajurį, kur gauna atsivėdinti,, sušlapti juros surame vandeny. Šiame pakrašty susirenka be skirtumo visi jauni ir seni, mokyti ir nemokyti, biznieriai, kunigai, visi venodai apsirengę atrodo, kunigai ir tie neišskiriami, nes kalnierių atbulų nedevi. Vakar klausau vienas apysenis žmogus į jauną vyruką sako: "Tėveli, kodel neini į vandenį?" ir vis pakartotinai paklausė. Jaunasis, pasirauko ir sako: "Šalta, vėliaus kaip saulė pasirodys iš po debesio, tada eisiu". Daugelis vyrų beklausydami susidomėjo senio kalba, sakiniais "tėveli", pagaliaus vienas iš grupės seniui sako: kokiems biesams vadini tą jauną vaikiną tėveliu, kuomet jis tavo tik sunus gali buti? Senis sako: durniau! Čia kunigėlis musų, ar jau nepažįsti? Tuo išsiaiškino kame dalykas. Visi skaniai pasijuokė, o senis susigėdo ir su tėveliu pasitraukė tolyn.

Reporteris.

BURELIS LIETUVIŲ.
Aukščiau matote burelį lie tuvių, kurie dalyvavo Vaizbos Buto piknike rugpiučio 9 d., Hudson, Mass.

DR. DRANGELIO APSILANKYMAS BOSTONE.

Sandaros prezidentas, Dr. Drangelis jau sugrįžo iš Lietuvos. Grįždamas Chicagon, buvo užsukęs ir į Bostoną, kur išbubo subatą, nedėlią ir panedėlį. Jam dalyvaujant buvo atlaikytas ilgas Centro Valdybos posėdis ir nutarta daugelis svarbių tarimų, kurie bus įgyvendinami bėgyje šių metų. A. Ivas nakvino ir vaišino Dr. Drangelį. Panedėlį, kaip 7 val. vak. paėmė traukinį tiesiai į Chicagą.

Dr. Drangelis parsivežė gerų įspudžių iš Lietuvos, kur jį labai gražiai priėmė Valstiečiai liaudininkai ir kiti. Lietuvoje esą jau jaukiau, negu buvo caro laikais. Kadangi Dr. Drangelis pasižadėjo pats aprašyti savo kelionės įspudžius, tai čia daugiau ir neminėsime iš to, ką jis papasakojo So. Bostono Sandariečiams apie kelionę ir Lietuvos gyvenimą.

TAIP.

Visi busime,
Visi susitiksime,
Visi pasimatysime,
Visi pasišoksime,
Ir pasiklausysime.
Kur?
Sandaros Centro Piknike,
Lowel,, Mass.
Kada?
Subato ir
Nedėlioj,
22 ir 23 rugpiučio.

SUSIRINKIMAS.

A.L.T. Sandaros 7 kp. susirinkimas įvyks pėtnyčioj, rugp. Aug. 21 d., kaip 8 val. vak. "Sandaros" svetainėje". Pasistengkite visi atsilankyti.

Valdyba.

GABIJOS IŠVAŽIAVIMAS.

Dramos ir muzikos draugija Gabija rengia išvažiavimą rugsėjo 13 d., nedėlioj, A. Aleko darže, Norwoode.

ATYDAI.

Gabijos vienų vyrų repeticija bus rugp. 19 d., "Sandaros" svetainėje. Susirinkite visi, nes reikės ateinantį nedėldienį dainuoti.

Pirmininkas

Kiburio futbolė.

MARGARYTA: — Ar Kiburys ant užsakymo kelines perka?

JULYTĖ:— Kodėl?

MARGARITA: —Kad "Darbininkas" rašo, jog p. Kiburys mirko savo futbolę "L" stryčio maudynėse.

Gerai, kad ne matė

— Atsiprašau, ar tamsta nematei kur aplink policisto?

— Ne, tamsta, labai gaila.

— Ačiu. O dabar malonėkit atiduoti man savo pinigus.

Real Estate

V. P Yankus

SANDAROS REAL ESTATE VEDĖJAS

KELETAS GERŲ PIRKIMŲ

City Point. 3 šeimynų 11 kambarių atskiras namas su dideliu yardu, piazais, gesais ir toiletais, randos į mėnesį gauna $58.00. Prekė $5,300, įnešt $2,000.

Dorchester. 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, atdaras plumingas; šilumos, priešaky ir užpakaly piazai, vieta del garadžių, prekė 12,500; įnešimas $3.000.

Cambridge. 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, šilumos, elektros šviesa, priešakin ir užpakalin piazai, vieta del garadžių, prekė tik 12,000; įnešt 3,000; randų $129.00 į mėnes.

Jamaica Plain. 6 šeimynų namas po 5 kambarius su visais įtaisymais elektros šviesa, "steam" šiluma (prie pat Franklin Park) naujas namas, randų įeina $288.00 į mėnesį, prekė $27,500; įnešti $6,000.

DORCHESTERY 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais atdaras plumingas, kietos medžio grindys, furnice šiluma, prieky ir užpakaly piazai, yra vieta del garadžių ir daug žemės aplink namą. Del greito pardavimo prekė tik $12,500 su mažu įnešimu.

SANDARA REAL ESTATE
327 E Street South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

GERI PIRKINIAI

3 krautuvės ir 6 šeimynos vienoj iš geriausiųjų apielinkių arti Broadway, So. Bostone, gera proga del biznio, rendu $2,676 į metus prekė $16,000, $5.00 įnešti ir lengvos išlygos ant likusių pinigų.

Ant 6th Streeto, So. Bostone, 3 šeimynų, 14 kambarių namas, geram pataisyme, rendų $42 į mėnesį, gali pirkti už $2500, $500 įnešti.

Puikus 3 šeimynų, 15 kambarių namas su visais improvementais, geriausioj vietoj City Pointe, prekė $11,000.

A. IVAS,
361 W. Broadway, So. Boston, Mass.

REMKIME BIZNIERIUS, KURIE GARSINAS 'SANDAROJ'

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS
414 Broadway, S. Boston, Mass
Ofiso Tel. S. B. 441
Res. West Newton 2284

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mei laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

D. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

LIETUVOS ŽINIOS.

MAŽEIKIAI. (Ugniagesių Draugijos šventė). Liepos mėn. 12 d. Mažeikių gelžkelio savanorių ugniagesių draugija šventė savo metines sukaktuves. Po pamaldų vietinis klebonas pašventino draugijos vėliavą ir pasakė pritaikintą pamokslą. Vėliau grojant nuosavam draugijos orkestrui, vėliavą parnešė į Š. S. V. B-vių sąjungos salę, kur ėjo vėliavos sveikinimai. Sveikinimo telegrama p. Lietuvos gelžkelių gaisrininkų Viršininkas, p. Dubauskas sveikino nuo Darbo federacijos Mažeikių skyriaus ir p. Pračkauskas nuo miesto gaisrininkų D-jos. Vakare buvo surengtas vakarėlis, kur tos pat draugijos dramos sekcija, vadovaujant p. Svariškiui, sulošė vieno veiksmo komediją "Šliubinė Iškilmė". Po lošimų buvo surengta bendra vakarienė, kur taip pat ėjo sveikinimai.

P. Dubauskas sveikino ir Latvijos gaisrinink us, kurio kalbą p. Eremnas pakartojo latviškai. Prie bendro stalo matėsi gerbesnieji p. p. Apskrities V-kas, klebonas, Policijos vadas ir kitų Mažeikių aukštesniųjų valdininkų.

MELAGĖNAI, Švenčionių apskr. Nelabai smagu prisipažinti, kad likome apgauti Melagėnų mokytojo Lukaševičiaus. Apie jį dažnai tekdavo laikraščiuose skaityti. Štai kas atsitiko. Tėvai, norėdami turėti Melagėnuose lietuvišką mokyklą suaršė deklaracijas ir po ilgų derybų su valsčiaus viršaičiu, parašai buvo patvirtinti. Reikėjo tik nuvežti Švenčionų mokyklų inspektoriui. Musų nelaimei, vos spėjome iš valsčiaus paimti deklaracijas, pasisuko mok. Lukaševičius. Prisigerindamas jis pasisakė, kad važiuojąs į Švenčionis ir nuvešiąs inspektoriui tas deklaracijas. Nieko blogo nemanydami, atidavėm savo deklaracijas ir išsiskirstėme namo.D žiaugėmės, kad turėsim lietuviškąją mokyklą, kurioj vaikeliai mokinsis gimtąją kalbą. Labai visgi apsirikome. Mokytojas išlaikė kokį mėnesį deklaracijas pas save ir ėmė vartoti naminiams reikalams. Vaikai sučiupo ir parodė tėvams, kokioje vietoje atsidurė deklaracijos! Tuo budu Lukaševičius visoje pilnumoje parodė savo veidą — ir ko nuo tokio mokytojo gali sulaukti tėvai?

Naujoj Vietoj.

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas
KRIAUČIUS,
Sandarietis, persikėlė į naują vietą.

Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius, kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vyrų, taip ir moterų.
Musų antrašas tokis:

A. SIMOKAITIS,
344 Broadway, So. Boston, Mass.

Didelis Piknikas!

Rengia Lietuvių N. L. Korporacija Brighton, Mass.
23 D. RUGPIUČIO (AUGUST), 1952 M.
ANT ALEKO FARMOS
(AMLIN NEW POND) WILSON STR,, NORWOOD, MASS.

Gražiausis piknikas! Bus visokių naujausių žaidimų ir smagumų. Dalyvaukit visi kas tik sveiki ir norite smagumo.

KELRODIS: Važiuokit į Norwood centre, iš tenai paimkite Walpole Str. iki Wilson Str. ir Wilson Streetu iki Farmos.

Pasarga: jeigu lietus lytų, tai piknikas atsibus sekantį nedėldienį Rugp. 30 d. toj pačioj vietoj.

VISUS KVIEČIA KOMITETAS.

Bostono Kolonijos Lietuviams

Gerai žinomas DR. WENTWORTH, iš New York, perkėlė savo veikimą Bostonan, čia jis turi atidaręs ofisą tarpe lietuvių. Jis maloniai priims lietuvius pacijantus; jis tikras, kad daugeliui jiems duos pagelbą per naturales metodas be gyduolių.

Kurie esate buvę pas gydytojus, bet neturėjot pasekmių, nenusiminkit, ateikite pas DR. WENTWORTH, kuris išekzaminuos jus dykai jeigu atsinešite šį skelbimą. Nėra skirtumo, kokia nesveikata, nenustok vilties, Dr. Wentworth pagydis jus per metodas.

LIC. MAS. CHIROPRACTOR
1761 WASHINGTON STR., BOSTON, MASS.
2-rų lubų tarpe Hampton ir Mass. ave. prieš Northampton L Sta.
VALANDOS: 10 v. ryte iki 5 v. vak.
NEDĖLIOMS: 10 v. ryte iki 2 v. vak.

Chas Urbonas

So. Bostone visiems gerai žinomas kaipo seniaus gyvenęs ir biznį laikęs per daugelį metų. Per pereitus 5 metus buvo Cambridge. Ten taipgi laikė biznį, dabar sugrįžo atgal į So. Bostoną ir atidarė DIDELĘ DRAPANŲ KRAUTUVĘ po numeriu 661 Broadway, kur galima gauti visokių ir visiem reikalingų aprėdalų, kaip tai: vyram viršutinių ir apatinių marškinių, pančekų, kalnierių, kaklaraikščių, kepurių ir tt. Taipgi ir moterim, vaikam, prie to dar visokių audeklų ir gatavų. Kas ti reikalinga prie stubos. Galima gauti gerą tavorą ir pigiai.

Chas Urbonas

661 BROADWAY, arti K Street SOUTH BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 4000.

DR J. C. LANDŽIUS-SEYMOUR

LIETUVIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.

Gydo aštrias ir kroniškas užsisenėjusias ligas, vyrų, moterų ir vaikų, pagal vėliausius metodus, kaip tai: ultra-violetiniais spinduliais, kwartz žiburiu, Thermo Therepa ir kitais elektros medikališkais budais. Egzaminuoju kraują, šlapumą ir spiaudalus, savo labaratorijoj. Nutraukiu X-RAY paveikslus. Taipgi suteikiu patarimus laiškais.

Ofiso valandos: nuo 9 ry te iki 9 vakare.

381 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Visiškas Išpardavimas

Lai bus jums žinoma, kad šiuo tarpu jųs nesurasite visame Bostone pigiau nusipirkti furnišių ir kitų namų reikmenų kaip kad galima pirkti pas mane.

Viskas pigiau negu, kad ištiesų man pačiam lėšavo. Viskas turi but išparduota dabar. Priežastis aiški — aš išeinu iš biznio. Nuolatinis pakėlimas randos už krautuvę, taip kad esu dabar priverstas mokėti 3 kartus tiek, kaip kad pirmiau mokėjau, mane priverčia biznį užbaigti. Patarčiau jums ištiesų pasinaudoti šiąją proga nusipirkti forničius pas mane pigiai. Laikas baigiasi, su pradžia Septemberio turi buti viskas parduota.

Atsilankykite pažiurėti, o patįs persitikrinsite.

M. OLIM,
388 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS.
PERSIKĖLĖ Į NAUJĄ VIETĄ.
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.
OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:
820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 0183-W.

Tel. S. B. 2805-R.
Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis pristiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

Bronis Kontrim

CONSTABLE, REAL ESTATE, ir Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas
361 W. BROADWAY
Tel. So. Boston 0605
120 MARINE ROAD
Tel. So. Boston 2483-W
SO. BOSTON, MASS.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akių Specialistas
399a BROADWAY,
Tarpe E ir F gatv., So. Boston.

Namų tel. Univ. 1463-J.

A. O. ŠALNA (SHALLNA)

LIETUVIS ADVOKATAS.
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.
Tel. So. Boston 3520

NAUJAS
Išpardavimas

Jeigu norit sutaupyt pinigų, ateik į šį išpardavimą dabar. Žiurėk, kad užeitum į tikrą vietą Broadway išpardavimo Krautuvę,
167 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS